

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 213

Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve 115 Milletvekilinin Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2812) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2812 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	7
- Genel Gereçesi	8
- Madde Gereçeleri	10
• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu	14
• Muhalefet Şerhleri	23
• Teklif Metni	49
• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	49

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ile gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>İsmail Emrah Karayel</i>
Manisa	İstanbul	Kayseri
<i>Serap Yaşar</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Abdulkadir Özel</i>
İstanbul	Ağrı	Hatay
<i>Şahin Tin</i>	<i>Zeynep Gül Yılmaz</i>	<i>Sermin Balık</i>
Denizli	Mersin	Elâzığ
<i>Lütfiye Selva Çam</i>	<i>Mustafa Hilmi Dülger</i>	<i>Emine Zeybek</i>
Ankara	Kilis	Kocaeli
<i>Meliha Akyol</i>	<i>Murat Baybatur</i>	<i>Halis Dalkılıç</i>
Yalova	Manisa	İstanbul
<i>Metin Bulut</i>	<i>Halil Etyemez</i>	<i>Bahar Ayvazoğlu</i>
Elâzığ	Konya	Trabzon
<i>Ayşe Keşir</i>	<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>
Düzce	Giresun	Çanakkale
<i>İsmail Tamer</i>	<i>İsmet Yılmaz</i>	<i>Orhan Erdem</i>
Kayseri	Sivas	Konya
<i>Burhan Çakır</i>	<i>Selim Gültekin</i>	<i>Müslüm Yüksel</i>
Erzincan	Niğde	Gaziantep
<i>Ahmet Mücahit Arınç</i>	<i>Yavuz Ergun</i>	<i>Yücel Menekşe</i>
İstanbul	Niğde	Nevşehir
<i>Mustafa Kendirli</i>	<i>Hacı Turan</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>
Kırşehir	Ankara	Rize
<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>	<i>Belgin Uygur</i>	<i>Ahmet Aydın</i>
Bursa	Balıkesir	Adıyaman
<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>İbrahim Halil Fırat</i>	<i>Ahmet Sorgun</i>
Afyonkarahisar	Adıyaman	Konya
<i>Orhan Yegin</i>	<i>Emrullah İşler</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Ravza Kavakcı Kan</i>	<i>Fatma Aksal</i>	<i>Zeynep Yıldız</i>
İstanbul	Edirne	Ankara

<i>Ahmet Uzer</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Sabri Öztürk</i>
Gaziantep	Gaziantep	Giresun
<i>Selim Yağcı</i>	<i>Kemal Çelik</i>	<i>Mustafa Köse</i>
Bilecik	Antalya	Antalya
<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Atay Uslu</i>	<i>Ceyda Çetin Erenler</i>
Antalya	Antalya	Kütahya
<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Mehmet Akif Yılmaz</i>	<i>Cemil Yaman</i>
Kocaeli	Kocaeli	Kocaeli
<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>İsmail Güneş</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Erzurum	Uşak	Denizli
<i>Derya Bakkak</i>	<i>Refik Özen</i>	<i>İffet Polat</i>
Gaziantep	Bursa	İstanbul
<i>Arife Polat Düzgün</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>	<i>Tamer Dağlı</i>
Ankara	Bingöl	Adana
<i>Metin Gündoğdu</i>	<i>Mehmet Uğur Gökgöz</i>	<i>İsmail Kaya</i>
Ordu	Isparta	Osmaniye
<i>Yasin Uğur</i>	<i>Salim Çivitcioğlu</i>	<i>Semiha Ekinci</i>
Burdur	Çankırı	Sivas
<i>Çiğdem Koncagül</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>
Tekirdağ	Bursa	Gaziantep
<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Cemal Bekle</i>	<i>Hasan Çilez</i>
Gümüşhane	İzmir	Amasya
<i>Metin Yavuz</i>	<i>Ahmet Salih Dal</i>	<i>Osman Nuri Gülaçar</i>
Aydın	Kilis	Van
<i>Abdullah Doğru</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>	<i>İrfan Kartal</i>
Adana	İstanbul	Van
<i>Yusuf Ziya Yılmaz</i>	<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Şamil Ayrım</i>
Samsun	Konya	İstanbul
<i>Yavuz Subaşı</i>	<i>İlyas Şeker</i>	<i>Mustafa Demir</i>
Balıkesir	Kocaeli	İstanbul
<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>	<i>Ali Cumhuri Taşkın</i>
Samsun	Amasya	Mersin
<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Pakize Mutlu Aydemir</i>
Osmaniye	Aydın	Balıkesir
<i>Ahmet Çakır</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Ramazan Can</i>
Malatya	İzmir	Kırıkkale

<i>Recep Özel</i>	<i>Ahmet Akay</i>	<i>Halil Özşavlı</i>
Isparta	Şanlıurfa	Şanlıurfa
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>	<i>Abdulahat Arvas</i>
İstanbul	Gaziantep	Van
<i>İsmail Bilen</i>	<i>Ahmet Özdemir</i>	<i>Cengiz Demirkaya</i>
Manisa	Kahramanmaraş	Mardin
<i>Osman Ören</i>	<i>Habibe Öcal</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>
Siirt	Kahramanmaraş	Manisa
<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i>	<i>Yelda Erol Gökcan</i>	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>
Sakarya	Muğla	Konya
<i>Abdullah Ağralı</i>		<i>Fuat Köktaş</i>
Konya		Samsun

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 14.04.2020 tarihinde sunulan 2/2812 Esas Numaralı “Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

15.04.2020

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2812 esas nolu Yeni Korona Virüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

15.04.2020

Vildan Yılmaz Gürel

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine” imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

15 Nisan 2020

Süleyman Karaman

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2812 esas numaralı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

14.04.2020

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yeni Koronavirüs (Covid-19) salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

14.04.2020

Kadir Aydın

Giresun

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2812 esas nolu Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

15.04.2020

Nazım Maviş

Sinop

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2812)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

İlk olarak 2019 yılı Aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde tespit edilen yeni koronavirüs (Covid-19) hastalığı, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11/3/2020 tarihinde küresel salgın hastalık ilan edilerek gerekli önlemlerin alınması konusunda tüm ülkelere acil durum çağrısında bulunulmuştur. Ülkemizde ise ilk vaka 10/3/2020 tarihinde görülmüştür. Ülkemiz bu salgınla mücadelede önleyici tedbirler alma konusunda en erken davranan ülkelerin başında gelmektedir. Bugüne kadar salgının vatandaşlarımız ve toplum sağlığı ile ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek ve bertaraf etmek amacıyla çeşitli tedbir programları uygulamaya konulmuştur. Önümüzdeki dönemde de salgınla mücadelede hem toplum sağlığı hem de sosyal ve ekonomik hayata ilişkin birtakım önlemlerin alınması önem arz etmektedir.

Bu kapsamda Covid-19 salgınının sosyal ve ekonomik hayata olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla hazırlanan Kanun Teklifi ile;

- Ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan veya işten çıkarıldığında işsizlik ödeneğine hak kazanamayan işçilerimize nakdi ücret desteği sağlanması,

- Her türlü iş sözleşmesinin, ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırılık halleri dışında, 3 ay süreyle işveren tarafından feshedilememesi,

- Yaşlılar ile engellilere yapılan yardımların üç ay süreyle gelir ölçütleri ile ağır engellilik şartı aranmadan yapılması,

- Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergilerinin, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunulamayan dönemlere isabet eden kısımlarının alınmaması,

- Hazine ve belediye taşınmazları ile milli parklar ve Orman Genel Müdürlüğü taşınmazlarına ve izinlerine ait borçlar, KYK kredi borçları ile belediyelerin gelir vergisi tevkifatı ödemeleri, sosyal sigorta prim ödemelerinin 3 ay süreyle ertelenmesi ve belediyelerce toplu taşıma faaliyetlerinin 3 ay süreyle desteklenebilmesi,

- Konutlara ve faaliyetleri durdurulan işyerlerine ilişkin su faturası borçlarının belediyeler tarafından 3 ay süreyle ertelenebilmesi,

- Kaçakçılıkla mücadelede el konulan bulaşıcı salgın hastalıkla mücadelede doğrudan ilgili tıbbi cihaz ve malzemelerin bekletilmeyerek ilgili kamu kurumuna tahsisi,

- Tarım satış kooperatifleri birliklerinin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kaynaklı kredi borçlarının 2020 yılına ait taksit ödemesinin 2021 yılına ertelenmesi,

- Seyahat Acentaları Birliğine üye seyahat acentalarının ödemesi gereken yıllık aidatın 2020 yılında alınmaması ve seyahat acentalarına ait işletme belgelerinin acenta unvanından bağımsız olarak devredilebilmesi,

- TEDAŞ'ın elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarının yapılandırılması,

- TOBB, kooperatifler, dernekler ve tarımsal üretici birlikleri gibi çeşitli kuruluşların genel kurul toplantılarının ertelenmesi ve bu süre içerisinde mevcut organların görev, yetki ve sorumluluklarının devamının sağlanması,

- Boşalan muhtarlıklara ilişkin 2020 yılında yapılması gereken seçimlerin ertelenmesi,

- Ticaret gemilerine düzenlenen denize elverişlilik belgelerinin süreleri ile denetlemelerin 1/8/2020 tarihine kadar uzatılması,

- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında verilen lisansların geçerlilik süresinin bir yıl uzatılması,

- Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde yürütülen faaliyetlerin geçici süreyle bölge dışından da yürütülmesine izin verilebilmesi,

- Mücbir sebep hallerinde; Hazine ve Maliye Bakanlığına ilişkin bilgi ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazına ilişkin yöntemlerin Bakanlıkça belirlenmesi,

- Devlete ait üniversitelerin tıp fakülteleri ve dış hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezi birimleri ile rektörlüklerine bağlı sağlık hizmeti sunan enstitülerin döner sermaye işletmesi birimlerine Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden kaynak aktarılabilmesi, amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, yeni koronavirüs (Covid-19) salgınından kaynaklanan nedenlerle faaliyetlerini yürütemeyen veya faaliyetlerinde aksama meydana gelen ve bu nedenle de gelir kaybına uğrayan işletmeler ile salgının vatandaşlarımız üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve çeşitli sektörler üzerindeki yükünün hafifletilmesi amacıyla çeşitli alacakların ertelenmesine, alınmamasına veya yapılandırılmasına yönelik imkan verilmektedir. Bu kapsamda;

- Hazine taşınmazlarına ilişkin olarak sözleşmeye istinaden ödenmesi gereken (satış, kira, ön izin, irtifak hakkı, kullanma izni, hasılat payı ve benzeri) bedeller ile ecrimisil bedellerinden 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin olarak tahsil edilmesi gerekenler ile satış işlemlerinde satışa esas tebligata bağlı olarak ödenmesi gereken bedellerin başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenebilmesi,

- Turizm tesisi maksadıyla verilen izinler hariç olmak üzere 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince Devlet ormanlarında gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri adına verilen izinler ile Orman Genel Müdürlüğü tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu gereğince kiraya verilen mesire yerleri ve taşınmazlardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedellerin başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenmesi,

- 2873 sayılı Millî Parklar Kanununa tabi yerlerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılan kiralamalardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedellerin başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenmesi,

- Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralama kaynaklı bedellerin veya tutarların 19/3/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımlarının 3 ay süreyle ertelenmesi ve faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak kira bedellerinin tahsil edilmemesi,

- Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının gelir vergisi tevkifatı beyan ve ödeme süreleri ile tüm sosyal sigorta prim ödemelerinin 3 ay süreyle ertelenmesi ve toplu taşıma faaliyetlerinin 3 ay süreyle belediyelerce desteklenebilmesi,

- Konutlara ve faaliyetleri durdurulan işyerlerine ilişkin su faturası borçlarının belediyeler tarafından 3 ay süreyle ertelenebilmesi,

- Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergilerinin, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunulamayan dönemlere isabet eden kısımlarının alınmaması,

- 351 sayılı Yükseköğretim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanunu kapsamındaki kredi borçlarının, başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenmesi,

- Tarım satış kooperatifleri birliklerinin yeniden yapılandırılan ve yılda bir taksit olmak üzere ödenen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklı kredi borçlarının 2020 yılına ait borç taksit ödemesinin faizsiz olarak 2021 yılına ertelenmesi,

- Seyahat Acentaları Birliğine üye seyahat acentalarının ödemesi gereken yıllık aidatın 2020 yılında alınmaması,

- Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nin (TEDAŞ) elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarının (özelleştirme devir işlemleri sırasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklar) yapılandırılması, düzenlenmektedir.

MADDE 2- Madde ile; yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı yaşanabilecek hak mağduriyetlerinin önlenmesi amacıyla bazı toplantıların ertelenmesine, belge ve lisansların sürelerinin uzatılmasına ve uzaktan çalışmaya imkan verilmesine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda;

- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında verilmiş olup 2020 yılı içinde lisans geçerlilik süresi dolacak olan lisansların geçerlilik süresinin bir yıl uzatılması,

- Ticaret gemilerine düzenlenen ve 11/3/2020 tarihi ile 31/7/2020 tarihi aralığında süresi dolan veya dolacak denize elverişlilik belgelerinin süreleri ile 4922 sayılı Kanun kapsamında yapılacak denetlemelerin 1/8/2020 tarihine kadar ertelenmesi,

- Dernekler, kooperatifler, tarımsal üretici birlikleri ve TOBB gibi çeşitli kuruluşların genel kurul toplantılarının ertelenmesi ve bu süre içerisinde mevcut organların görev, yetki ve sorumluluklarının devamının sağlanması,

- Boşalan muhtarlıklara ilişkin 2020 yılında yapılması gereken seçimlerin ertelenmesi,

- Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde yürütülen faaliyetlerin geçici süreyle merkez veya bölge dışından yürütülmesine izin verilebilmesi,

- Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 30 uncu maddesi kapsamında yapılacak üye tespiti tarihlerinin ertelenmesi,

- Toplu iş sözleşmesinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavt süreçlerinin üç ay süreyle durdurulması; durdurma üzerine taraflar açısından hak kayıplarına neden olmaması bakımından, Kanunda yer alan hak düşürücü sürelerin işlememesi,

- Hazinesin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiraya verilmesi, trampası, arsa veya kat karşılığı inşaat yaptırılması ve sınırlı aynı hak tesisi işlemleri ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi ve kullanma izni verilmesi ihalelerinin, 31/7/2020 tarihine kadar hizmet bedeli karşılığında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bağlı ve ilgili kuruluşları ile bunların iştiraklerine ait teknik altyapı kullanılmak suretiyle elektronik ortamda yapılabilmesi, amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Madde ile; Covid-19 salgınından en yoğun biçimde etkilenecek işletmeler arasında yer alan ve aynı zamanda turizm sektörünün önemli unsurlarından biri olan seyahat acentalarından; içinde bulunduğumuz dönemde faaliyetine devam etmesi ekonomik olarak mümkün olmayanların işletme belgelerini farklı bir tüzel kişiliğe devredilebilmesine imkan tanınmaktadır. Böylece mevcut işletmenin ekonomik bütünlüğünü koruyarak yeni bir yatırımcı ile faaliyetine devam etmesi sağlanacaktır. Diğer taraftan bu düzenlemenin turizm sektöründeki hizmet kalitesini olumsuz etkilememesi ve olası suiistimallerin önüne geçilebilmesi amacıyla belge devri Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine tabi kılınmış, ayrıca devredilen işletmenin faaliyetini sürdürürken farklı bir unvan kullanması, eski unvanın ise hiçbir acenta tarafından on yıl boyunca kullanılmaması da zorunlu kılınmış ve düzenlemeden istifade ederek devir yapan tüzel kişiliğin üç yıl boyunca yeniden seyahat acentası işletme belgesi alamayacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 4- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa eklenen madde ile, Devlete ait üniversitelerin tıp fakülteleri ve diş hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezi birimleri ile rektörlüklerine bağlı sağlık hizmeti sunan enstitülerin döner sermaye işletmesi birimlerinden, borç karşılama yüzdeleri Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit edilecek oranın altında kalanlara, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden kaynak aktarılabilmesine imkan verilmektedir.

MADDE 5- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki engelli bakım merkezlerinde ve huzurevlerinde bakıma muhtaç engellilerimize ve ekonomik yoksunluğu olan yaşlılarımıza ücretsiz yatılı kurum bakımı hizmeti verilmektedir. İçinde bulunduğumuz dönemde yeni koronavirüs (Covid-19) salgını hastalığı nedeniyle engelli bakım merkezlerinden ve özel huzurevlerinden hizmet alınması uygulamasının kolaylaştırılması, yaşlı ve engelli vatandaşlarımız açısından hayati önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, yapılan düzenlemeyle Sosyal Hizmetler Kanununun ilgili hükümleri uyarınca aranan gelir ölçütleri ile ağır engellilik şartının üç ay süreyle dikkate alınmaksızın yaşlılarımıza ve engellilerimize hizmet verilmesi amaçlanmaktadır. İhtiyaç duyulması halinde bu süre Cumhurbaşkanınca bir yıla kadar uzatılabilecektir.

MADDE 6- İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen geçici madde ile, maddenin yürürlüğe girdiği tarihte iş sözleşmesi bulunmakla birlikte, istihdamı korumaya yönelik olarak 4857 sayılı İş Kanununa

Teklifle eklenmesi öngörülen geçici 10 uncu madde uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile işten çıkarıldığında işsizlik ödeneğine hak kazanamayan işçilere, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almamak kaydıyla ve üç ay süreyle, bu süre içinde ücretsiz izinde buldukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, Fondan günlük 39,24 Türk Lirası nakdi ücret desteği verilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 7- 4447 sayılı Kanuna eklenen geçici madde ile, koronavirüsün sebep olduğu yoğun başvurulara ilişkin iş ve işlemlerin süratle sonuçlandırılması ve bu sayede kısa çalışmanın etkinliğinin artırılması amacıyla, sadece koronavirüs sebebiyle yapılan kısa çalışma başvuruları için uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmemesinin, işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemelerinin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 8- İş Kanununa eklenen geçici madde ile, kısa çalışma uygulamasıyla da uyumlu olmak üzere, istihdamın korunması amacıyla Kanun kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın her türlü iş sözleşmesinin, ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırılık halleri dışında, belirlenen süre boyunca işveren tarafından feshedilememesinin sağlanması, ücretsiz izne ayrılan işçilerin geçerli sebebe dayanarak sözleşmeyi feshedememesi amaçlanmaktadır. Ayrıca maddeye aykırı şekilde işveren tarafından yapılan fesih geçersiz olacak ve bu fiili işleyen veya işveren vekili hakkında idari para cezası uygulanması amaçlanmaktadır.

MADDE 9- Kamu harcama sürecinde sosyal güvenlik prim ödemeleri, maaş, ek ders, yaşlı ve bakıma muhtaç ailelere yapılan ödemeler, öğrenci bursları gibi belirli takvime bağlı olan ödemelerde mücbir sebep nedeniyle ortaya çıkacak aksaklıklar, gerek vatandaş mağduriyetlerine, gerekse kurumların idari ve mali yaptırımlara maruz kalmasına neden olabilmektedir.

Madde ile; “mücbir sebep” hallerinde kamu ödemelerinde aksaklıklar yaşanmaması, hak sahiplerinin mağduriyetine yol açılmaması amacıyla, işlem süreçlerinin ne şekilde yürütüleceğinin belirlenmesi yetkisi Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmekte, bununla birlikte yaşanabilecek gecikmelerden dolayı vatandaş ve/veya kurumların muhtemel idari ve mali yaptırımlardan kaynaklı mağduriyetlerinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 10- Madde ile; kaçakçılıkla mücadelede el konulan ancak henüz tasfiyelik hale gelmemiş olan ve bulaşıcı salgın hastalıkla mücadelede doğrudan ilgili tıbbi cihaz ve malzemeler, test materyali, plazma, etil alkol, izopropil alkol, gliserol, maske, eldiven, tulum, galoş, kolonya, dezenfektan, dezenfeksiyon cihazları, solunum cihazı, uygun bakım malzemesi, ilaç, aşı, ilk yardım araç-gereçleri ve bunların üretiminde kullanılan cihaz ve malzemelerin bekletilmeyerek ilgili kamu kurumuna tahsisi amaçlanmaktadır.

MADDE 11- Yeni koronavirüs (Covid-19), toplum sağlığına olduğu kadar ekonomik hayata ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Salgının ekonomik faaliyetler üzerindeki olumsuz etkilerinin bertaraf edilebilmesi amacıyla çeşitli tedbir programları uygulamaya konulmuştur.

Ekonomik faaliyetlerin yavaşlaması, sınırların kapatılması, ekonominin hem arz hem de talep tarafında ortaya çıkan belirsizlikler sebebiyle salgının toplum sağlığı ve ekonomi üzerindeki etkileri henüz net olarak ortaya konulamamaktadır.

Bu çerçevede, ihtiyatlılık politikası gereği olarak, şirket kaynaklarının nakit kâr dağıtımı yapılmak suretiyle azaltılmaması, şirketlerimizin mevcut özkaynak yapılarının korunması ve ilave finansman ihtiyacının doğmaması amacıyla madde ile; 30/9/2020 tarihine kadar yapılacak kâr dağıtımına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 12- Madde ile; Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetim A.Ş. ve Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler ile alt fonlarının sağlıklı bir biçimde denetlenmesinin

sağlanabilmesi için denetim raporlarının sunulmasına ilişkin tarih haziran ayından eylül ayına alınmaktadır.

MADDE 13- Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş., alt fonlar ve Şirket tarafından kurulacak şirketlere 6741 sayılı Kanun ile çeşitli muafiyetler sağlanırken gözetilen ana unsurlardan biri, Anayasa Mahkemesinin de kabul ettiği üzere, Kanunla amaçlanan hedef ve beklentileri yerine getirirken yapacağı işlemlerde piyasa ekonomisinin gerektirdiği hız ve reaksiyon kabiliyetine sahip olmasıdır. 6741 sayılı Kanun bakımından verilmiş bulunan muafiyetin amacına uygun uygulanması ve işlemlerin icrasında hızlı ve aktif olunması, bunların taraf oldukları ve icra ettikleri işlemin diğer taraflarına da 6362 sayılı Kanununun 23 ila 27 nci maddelerine ilişkin muafiyetin anılan işlemle sınırlı olmak üzere tanınması ile mümkün olabilecektir. Bu çerçevede yapılan düzenlemeyle anılan muafiyet, ilgili işlemin taraflarına, onların doğrudan ve dolaylı ortaklarına, iştiraklerine, bağlı ortaklıkları ile kontrol sağlanan şirketlerine işlemle sınırlı olmak üzere genişletilmektedir.

Ayrıca, bu dönemde yeni koronavirüs (Covid-19) salgınının neden olduğu ekonomik kayıpların kamu otoritelerince alınan bir takım finansal, parasal, mali ve ekonomik teşvik ve hukuki önlemlerle hızlı bir şekilde telafisi çalışmaları yapılagelmektedir. 6741 sayılı Kanuna uygun amacın gerçekleştirilmesine yönelik işlemlerin icrasının hızlandırılması, muafiyetin işlemin taraflarına işlemle sınırlı olarak tanınması, gerekli olan hız ve ekonomik neticeye olumlu katkıda bulunacağı gibi Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. ile alt fonlar ve Şirket tarafından kurulacak şirketler Covid-19 salgınının olumsuz neticelerinin telafisine işlemin hızlı icrasının temini ve işlem çeşitliliği sağlamak suretiyle piyasanın hareketlenmesine katkıda bulunacak finansal açıdan zor duruma düşecek büyük kuruluşların ayakta kalmasında onlara klasik banka kredisinden farklı seçenekler ve destekler kilit rol oynayacaktır. Anılan istisna ile şirketlerden kaynak çıkışı da engellenmiş olacaktır. Anılan gerekçelerle ayrıca 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 202 nci maddesinden istisna uygulaması genişletilmektedir.

MADDE 14- Yürürlük maddesidir.

MADDE 15- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

15/4/2020

Esas No: 2/2812

Karar No: 23

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2812 esas numaralı, ‘Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ Komisyonumuzun 15/04/2020 tarihlerinde yaptığı 34 üncü birleşimlerinde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR ve 115 milletvekili tarafından 14/04/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2812 esas numaralı '*Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*', Başkanlıkça 14/04/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Adalet Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 15/04/2020 tarihinde yaptığı 34 üncü birleşiminde 2/2812 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ), Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/2812 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/2812 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- Covid-19 salgınının sosyal ve ekonomik hayata olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla ücretsiz izne ayrılıp kısa çalışma ödeneğinden faydalanamayan ve işten çıkarılmasına rağmen işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilere nakdi destek sağlanmasına, ayrıca yaşlılar ve engellilere yapılan yardımların üç ay boyunca gelir ölçütü ve ağır engellilik şartı aranmadan yapılmasına,

- İş sözleşmelerinin işverenlere tarafından ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırılık durumları hariç olmak üzere, üç ay boyunca feshedilememesine,

- Faaliyette bulunamayan ya da faaliyeti durdurulmuş işletmelerin bu dönemlerdeki ilan, reklam ve çevre temizlik vergilerinin alınmamasına, ayrıca konutlara ve faaliyetleri durdurulan ya da faaliyette bulunamayan işyerlerine ait su faturası borçlarının belediyeler tarafından üç ay ertelenebilmesine,

- Hazine ve belediye taşınmazları ile milli parklar ve Orman Genel Müdürlüğü taşınmazlarına ve izinlerine ait borçlar, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanunu kapsamındaki krediler ile belediyelerin gelir vergisi tevfiyatı ve sosyal sigorta primlerine ilişkin ödemelerin üç ay boyunca ertelenmesine, ayrıca belediyelerin üç ay süreyle toplu taşıma faaliyetlerini destekleyebilmesine,

- Kaçakçılıkla mücadelede el konulan ancak tasfiyelik hale gelmemiş ve bulaşıcı salgın hastalıkla mücadelede doğrudan ilgili tıbbi cihaz ve malzemelerin bekletilmeyerek ilgili kamu kurumuna tahsisine,

- Tarım satış kooperatifleri birliklerinin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kaynaklı kredi borçlarının 2020 yılına ait taksit ödemesinin 2021 yılına ertelenmesine,

- Seyahat Acentaları Birliğine üye seyahat acentalarının ödemesi gereken yıllık aidatın 2020 yılında alınmamasına ve faaliyetlerine devam etmesi ekonomik olarak mümkün olmayan seyahat acentalarının işletme belgelerinin acenta unvanından bağımsız olarak farklı bir tüzel kişiliğe devredilebilmesine,

- Türkiye Elektirik Dağıtım Anonim Şirketi'nin (TEDAŞ) elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarının yapılandırılmasına,

- TOBB, kooperatifler, demekler ve tarımsal üretici birlikleri gibi çeşitli kuruluşların genel kurul toplantılarının ertelenmesine ve bu süre içerisinde mevcut organların görev, yetki ve sorumluluklarının devamının sağlanmasına,

- Boşalan muhtarlıklara ilişkin 2020 yılında yapılması gereken seçimlerin ertelenmesine,

- Ticaret gemilerine düzenlenen denize elverişlilik belgelerinin süreleri ile denetlemelerin 1/8/2020 tarihine kadar ertelenmesine,

- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında verilen lisansların geçerlilik süresinin ise bir yıl uzatılmasına,

- Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde yürütülen faaliyetlerin geçici süreyle bölge dışından da yürütülmesine izin verilebilmesine,

- Mücbir sebep hallerinde; Hazine ve Maliye Bakanlığına ilişkin bilgi ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazına ilişkin yöntemlerin Bakanlıkça belirlenmesine, ayrıca Devlete ait üniversitelerin tıp fakülteleri ve dış hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezi birimleri ile rektörlüklerine bağlı sağlık hizmeti sunan enstitülerin döner sermaye işletmesi birimlerine Bakanlık bütçesinden kaynak aktarılabilmesine,

- Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu kapsamında yapılacak üye tespiti tarihlerinin ertelenmesine, ayrıca toplu iş sözleşmesinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavt süreçlerinin, hak düşürücü sürelerin işlememesi gözetilerek üç ay süreyle durdurulmasına,

- Salgının ekonomi üzerindeki etkileri göz önüne alınarak, ihtiyatlılık politikası gereği olarak, şirket kaynaklarının nakit kâr dağıtımını yapılmak suretiyle azaltılmamasına, mevcut özkaynak yapılarının korunması ve ilave finansman ihtiyacının doğmamasına yönelik kâr dağıtımının düzenlenmesine,

- Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetim A.Ş. ve Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler ile alt fonlarının sağlıklı bir biçimde denetlenmesinin sağlanabilmesi için denetim raporlarının sunulmasına ilişkin tarihin haziran ayından eylül ayına alınmasına,

- Türkiye Varlık Fonunun, Şirketin, alt fonların ve Şirketin kurduğu şirketlerin, diğer şirketler üzerinde üçüncü kişilerle birlikte veya tek başlarına kontrolünü sağlayacak işlemlerinde sahip olduğu, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 23 ve 28 inci maddeleri ile Türk Ticaret Kanununun 202 nci maddelerine ilişkin muafiyetlerin, ilgili işlemin taraflarına, onların doğrudan ve dolaylı ortaklarına, iştiraklerine, bağlı ortaklıkları ile kontrol sağlanan şirketlerine işlemle sınırlı olmak üzere genişletilmesine,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONUMUZDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

-Salgın sürecinde işçilerin, işverenler tarafından işten çıkarılmasının kaldırılmasının olumlu olduğu, ancak bu sürenin sonrasında işçiler açısından iş ve kıdem tazminatı hakkını kaybetmesinin söz konusu olabileceği, ayrıca işçinin rızası olmadan ücretsiz izne çıkarılması ile grev, lokavt ve toplu sözleşme süreçlerinin durdurulmasının doğru olmayacağı, bu alanlardaki düzenlemelerin işçilerin hak kaybına neden olmadan yapılması gerektiği,

- Belediyelerin mali gelir kaynaklarının kısıtlı olduğu, özellikle salgın süresince sunduğu hizmetlerin kesintisiz devam edebilmesi amacıyla mali anlamda desteklenmesi gerektiği, teklifle ile belediye gelirlerine ilave bir kaynak oluşturulması gerektiği, bu düzenlemenin belediyelerin gelir-gider dengesini bozabileceği,

- Ekonomik aktivitelerin ertelendiği bu dönemde, hazine ihalelerinin elektronik ortamda yapılmasının doğru olmayacağı, elektronik ortamda ihale yapımının bazı hususlarda sıkıntılar neden olabileceği,

- Türkiye Varlık Fonu'nun (TVF) mali denetiminin halihazırda 2018 yılında yapılmadığı, TVF'ye verilen muafiyetlerin artırılmasının mali disiplin ve denetim hususunda problemlere neden olabileceği, TVF'nin mali büyüklüğü göz önüne alındığında mali denetim mekanizmasının etkin şekilde sürdürülmesi gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklifin ilk imza sahibi Uğur AYDEMİR ve ilgili kamu idarelerinin temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Belediyelerin salgın sürecinde vazgeçebileceği gelirler nedeniyle diğer kamu kurum ve kuruluşları gibi mali anlamda olumsuz etkilense de, vatandaşların ihtiyaçlarının eksiksiz karşılanması açısından bu durumun gerekli olduğu, mali dengeye yönelik meydana gelebilecek açıkların merkezi yönetim tarafından desteklenebileceği,

- İşçi haklarının korunması ve işçilerin salgın süresince ekonomik anlamda mağdur olmaması için işten çıkarılmaların sınırlandırıldığı, toplu iş sözleşmeleri, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavt süreçleri durdurulurken, taraflar açısından hak kayıplarına neden olmamak adına hak düşürücü sürelerin bu süreçte işlemeyeceği,

- Hazinesin aylık ortalama 1500 civarında ihale yaptığı, bunların yapılamamasının bazı ekonomik ve sosyal aksamalara neden olabileceği, ihale hazırlık süreci ve bilgilendirme konusunda herhangi bir değişimin olmadığı, sadece ihale toplantılarının yüz yüze yapılmayacağı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerine geçilmesi kararlaştırılmıştır. Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin çerçeve 1 inci maddesi; büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralamadan kaynaklanan bedellerin veya tutarların 19/3/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımlarının 3 ay süreyle ertelenmesi ve faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak kira bedellerinin tahsil edilmemesine yönelik hükmün kapsamına il özel idareleri ve bu kapsamda süre uzatımına ilişkin yetkinin ilgisine göre Çevre ve Şehircilik Bakanı veya İşçileri Bakanına verilmesini teminen (ç) bendinin değiştirilmesi suretiyle çerçeve 1 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 2

Teklifin çerçeve 2 nci maddesi; 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu kapsamındaki yetki tespitlerinin verilmesi, toplu iş sözleşmelerinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavta ilişkin hak düşürücü sürelerin üç ay süreyle uzatılmasını teminen (ı) bendinin değiştirilmesi suretiyle çerçeve 2 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 3, 4 ve 5

Teklifin çerçeve 3, 4 ve 5 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Teklif ile, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 23 üncü maddesi kapsamında yapılan başvuruların, uygunluk tespitleri hariç olmak üzere başvuru tarihinden itibaren 60 gün

içinde sonuçlandırılmasına yönelik yeni bir hüküm teklife çerçeve 6 ncı madde olarak eklenmiştir.

Madde 6

Teklifin çerçeve 6 ncı maddesi; 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu kapsamında iş ve işlemleri gerçekleştirmek ve fonu kullanmakla yetkili kurumun Türkiye İş Kurumu olması ve idari para cezalarının taşra teşkilatı olan çalışma ve iş kurumu il müdürlükleri tarafından uygulanıyor olması nedenleriyle uygulamada birlik sağlanmasını teminen ‘Sosyal Güvenlik Kurumunca’ ibaresinin ‘Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerince’ şeklinde değiştirilmesi suretiyle çerçeve 7 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 7

Teklifin çerçeve 7 nci maddesi; çerçeve 8 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 8

Teklifin çerçeve 8 inci maddesi; 4857 sayılı İş Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan fesih hükümlerine ilişkin teknik uygunluk sağlanması amacıyla değiştirilmesi suretiyle çerçeve 9 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 9, 10 ve 11

Teklifin çerçeve 9, 10 ve 11 inci maddeleri; çerçeve 10, 11 ve 12 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir

Yeni Madde

Teklifte eklenen fahiş fiyat artışı, stokçuluk ve Haksız Fiyat Değerlendirme Kuruluna ilişkin düzenlemeye uymayanlar hakkında, işlenen fiilin ağırlığına göre idari yaptırım uygulanabilmesine, fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamaları hakkında Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulunca idari yaptırım kararı alınabilmesine ve Ticaret Bakanlığına ait olan idari yaptırım uygulama yetkisinin taşra birimleri tarafından da kullanılabilmesine yönelik bir düzenleme Tekliffe çerçeve 13 üncü madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

Üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin piyasanın olağan akışını bozan, üretim ve tedarik zincirinin yanı sıra perakende satışlarda aksamalara yol açan ve kamunun genel menfaatine uygun olmayan haksız fiyat artışları ile piyasada darlık yaratan, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozan ve tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyen stokçuluk faaliyetlerinin engellenerek ülke ekonomisinin ve tüketicilerin korunması amacıyla, üretici ve tüketici örgütleri ile esnaf ve tacir temsilcilerinin de üyesi olduğu Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu oluşturulmasına yönelik 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna yeni madde eklenmek suretiyle yapılan düzenleme teklife çerçeve 14 üncü madde olarak eklenmiştir.

Madde 12

Teklifin çerçeve 12 nci maddesi ‘eylül’ ibaresinin ‘ağustos’ şeklinde değiştirilmesi suretiyle çerçeve 15 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 13

Teklifin çerçeve 13 üncü maddesi; çerçeve 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 14

Teklifin yürürlüğe ilişkin çerçeve 14 üncü maddesi; kabul edilen önergeler doğrultusunda madde numaralarının teselsül ettirilmesi suretiyle 17 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 15

Teklifin yürütmeye ilişkin çerçeve 15 inci maddesi; çerçeve 18 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin kabul edilmesinin ardından Teklifin tümü oylanmış ve kabul edilmiştir.

Ayrıca; Komisyondan alınan yetki çerçevesinde Teklif metni; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uyulan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

4. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
- Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN
- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Düzce Milletvekili Ayşe KEŞİR,
- Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER,
- Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,

- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL,
- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
- Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
- Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
- Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,
- Trabzon Milletvekili Salih CORA,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Lütfi Elvan</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Mersin	İstanbul	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>
İstanbul	Ağrı	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Cavit Arı</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>
Antalya	Antalya	Aydın
(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Tatlıoğlu</i>	<i>Nilgün Ök</i>	<i>Garo Paylan</i>
Bursa	Denizli	Diyarbakır
(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Ayşe Keşir</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>Cemal Öztürk</i>
Düzce	Erzurum	Giresun
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Emine Gülizar Emecan</i>	<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Kamil Okyay Sındır</i>
İstanbul	İzmir	İzmir
(Şerh vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhim vardır)

Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Baki Ersoy</i>	<i>Sami Çakır</i>	<i>Mustafa Kalaycı</i>
Kayseri	Kocaeli	Konya
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Abdullatif Şener</i>	<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Süleyman Girgin</i>
Konya	Manisa	Muğla
(Muhalefet şerhi var)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
	Üye	Üye
	<i>Salih Cora</i>	<i>İsmail Güneş</i>
	Trabzon	Uşak
	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2812) esas sayılı Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve 115 milletvekilinin Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel değerlendirme

Söz konusu kanun teklifi biri biriyle ilgisiz 9 ayrı kanunun farklı hükümlerinde değişiklik ve ilaveler yapan aynı zamanda 10'u aşan kanunda yer alan bazı kanuni düzenlemelerle ilgili olarak süre uzatımı, erteleme ve uzaktan çalışma konularında toplu düzenlemeler ve ilaveler getiren acele ile hazırlanmış bir torba kanun teklifidir.

Dünya savaşlarındaki koşullarda yaşandığı gibi küresel düzeyde rastlanan salgın ve ekonomik daralmayı getiren koşullarda bulunmaktayız.

Tüm dünyayı etkileyen Yeni Covit-19 virüsü Türkiye'yi de sağlık gerekçesiyle ekonomik, sosyal, psikolojik yönlerden etkisi altına almış bulunmaktadır. Söz konusu durumun toplumsal ve ekonomik düzeyde yaratacağı tahribatın byutu ölçümlenememektedir.

Böylesi bir ortamda Gazi Türkiye Büyük millet Meclisinin kendi tarihine yakışır bir düzeyde daha fedakar ve cesur hane bir şekilde çalışması, T.B.M.M.'nin bu günlerde komisyonlarda ve genel kurulda çok daha yoğun bir mesai içerisinde bulunması gerekir.

Dünya Sağlık Örgütünün Covid-19 dolayısıyla pandemi ialniyla birlikte tüm ülke yönetimleri oluşması pek muhtemel krizin ekonomik, sosyal, kültürel ve psikolojik etkilerine karşı çeşitli stratejiler oluşturmuş iken Türkiye'de mevcut siyasal iktidarın böylesi bir stratejisi olmadığını gözlemlemekteyiz.

Covid-19 diye adlandırılan ve kendisiyle birlikte, tüm dünyamızın iktisadi ve sosyal kurumlarını çöküntüye uğratmış bulunan bu pandemik salgın, küresel kapitalist hegemonyanın doğrudan ürünüdür. Neo-liberal dogmaları ifrata vararak uygulayan, sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesi ve ticarileştirilmesinde sınır tanımayan, üstelik devletin toplumu örgütleme becerisinin en yetersiz düzeylerde olduğu ülkelerde bu kriz toplumu ve ekonomiyi çok daha sert vurmaktadır..Koronavirüse dayalı küresel kriz süreci kapitalizmin bizzat kendisidir; Türkiye de bu süreci kendi "yerli ve milli"

özellikleriyle derinden yaşamaktadır. Devlet salgını bahane ederek yurttaşlar üzerindeki gözetim ve denetim ağırlarını yaygınlaştırmamalıdır. Virüs tehlikesinin getirdiği günlük yaşamdaki bazı kısıtlamalar, daha otoriter ve baskıcı bir devlet aygıtının kalıcılaştırılması için fırsat kabul edilmemelidir.

Koronavirüsün dünya ekonomisine ve toplumsal düzenine olan etkileri kuşkusuz ki büyük farklılıklar göstermektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkeler topluluğu açısından ulaşılan sonuçların ortak noktaları çoktur. Koronavirüs krizi gelişmekte olan ülkelerin yapısal işsizlik ve teknoloji açıkları, yüksek borç yükleri ve finans piyasalarındaki spekülasyon kaynaklı dış kırılma riskleri ile birleştiğinde, alınabilecek tedbirlerin etkinliğini de kısıtlamaktadır. Gelişmekte olan ülkeler hükümetleri bir yanda yurtiçinde çöken gelir ve talep kıskaçını göğüslemeye çalışırken, bir yandan da döviz açıklarını göğüslemek zorundadırlar.

Kanun teklifi metnin hazırlanması sırasında meslek kuruluşlarının sivil toplum örgütlerinin özellikle yerel yönetimlerin talepleri dikkate alınmamıştır.

Mevcut iktidar halka her boyutta yardımcı olmak için çırpınan yerel idareleri belediyeleri kendisine bir nevi hasım olarak balırlanmış, kendisinden olmayan belediyelerin her türlü yardım faaliyetini engelleme ve sekteye uğratma yönünde çabalara girişmiştir. Belediyelerin yardım kampanyasına ait hesaplarına el konulmakta, yıllardır faaliyet gösteren aşevlerinin faaliyetleri yasaklanmaktadır.

Mevcut iktidar Covid-19 virüsü ile mücadeleyi toplumda yeniden saflaşmanın bir unsuru haline getirmek istemektedir. Ne yaptığını bilen iktidarlara krizlerde liyakatli, ehil kadrolarla çalışır. Krizle, tek bir kişinin aklıyla değil; ortak akılla mücadele ederler. Çünkü bilirler ki "akıl akıldan üstündür". Parti olarak virüs Çin'de ortaya çıkıp dünya gündemine girdiğinden beri, Genel Başkanımızın direktifleriyle, Genel Merkezimiz, meclis grubumuz, belediyelerimiz ve teşkilatlarımızla birlikte durmaksızın çalışıyoruz. Salgınla mücadele sürecinde, bilimin ve aklın ışığında atılan her adımı destekledik, katkı verdik, veriyoruz. Gecikmelere dikkat çektik, yetersizliklere dikkat çektik, çekmeye de devam edeceğiz. Yeni tedbirler öneriyoruz, önermeye devam edeceğiz.

Salgın sadece sağlığımızı değil, ekonomimizi de tehdit ediyor. Türkiye iktidarının 2014'ten beri süren yanlış ekonomi yönetimi nedeniyle, korona krizine ters ayakta yakalandı. Kendi krizimizden çıkamamış, maliye ve para politikalarında manevra alanını tüketmiş, döviz rezervlerini eritmişken küresel bir krizle karşı karşıya kaldık. Aslında yapılacak tek bir mukayese bile durumun ne kadar ciddi olduğunu gösteriyor. Bu yıl dışarıya ödeyeceğimiz dış

borç 172 milyar dolar, 9 Nisan itibariyle Merkez Bankasının kasasındaki net rezervlerde 16 milyar dolar. İşte bu nedenle kasayı boşaltmış olan, dövizleri tüketmiş olan saray iktidarı, ABD Merkez Bankası başta olmak üzere, pek çok gelişmiş ülke Merkez Bankası'nın kapısını çalıp SWAP anlaşmaları yapmaya uğraşiyor. Aslında bu iflasın ilanıdır. Maalesef bir kere daha, “borç alan emir alacaktır.”

Olağanüstü zamanlar olağanüstü ve akıllı tasarlanmış tedbirler gerektirir. Korona salgını kuşkusuz öncelikle bir sağlık sorunudur. Bu nedenle sağlıkçılarımızı sahada hiçbir şekilde yalnız bırakmamalıyız. Her türlü ihtiyaçlarını karşılamalıyız. Diğer taraftan Bilim Kurulu'nun önerilerine de harfiyen uymalıyız. Bu sorunu en kısa zamanda atlatmak için el ele hep birlikte çaba göstermeliyiz.

Gelişmiş ekonomiler, krizin üç ay, altı ay, bir yıl sürmesi durumlarına göre alternatif senaryolar hazırlamaktadırlar. Bizim ekonomi yönetimi ise bu işi hafife almaktadır. En iyimser tahminler dahi, zaten vahim olan işsizlik rakamlarına bu krizde en az bir 5,5 milyon kişi daha eklenebileceğini, işsizlik rakamlarının, işsiz sayılarının ikiye katlanabileceğini göstermektedir.

Mevcut iktidar bundan önce yaptığı gibi; çalışanı, çalıştırana, esnafı, çiftçiyi bankaların insafına terk etmektedir. Bankalar ve finans sistemi tehdit söylemleri ile işlem yapmazlar. buradan çıkmak mümkün değildir. İhtiyaç sahiplerinin kredilerini yüksek faizle erteleyerek, tuzu kuru olan şirketlere kredi açarak, risklerini en azda tutmak isteyen, risk almak istemeyen bankalarla bu sorunu çözemez. Ciro su ve nakit akışı bozulmuş firmaları sadece kredilerle yüzdüremezsiniz. Kredi değil, sermaye vereceksiniz.

Tüm dünyanın yaptığı gibi bütçe harcamalarının yönünün vatandaşa çevrilmesi gerekir.

Bu teklifte geçilmeyen yolun, tünelin, köprünün, uçulmayan havaalanının, kullanılmayan hasta yatağının garanti ödemesinin ertelenmesi ile ilgili bir hüküm yoktur.

Ekonomi bürokrasisinde bir kriz masasının bile özel sektörle, özel kesimle, sendikalarla, işveren örgütleriyle birlikte çalışacak bir kriz masasının bile kurulmadığını görüyoruz. İşçi sendikalarının görüşlerine itibar edilmemektedir.

Oysa kurumlar arasında koordinasyonu sağlayan, tüm sosyal kesimlerle istişare ve diyalog mekanizmalarını işleten bir bürokratik alt yapıya çok acil ihtiyaç vardır. Kaybedilen her dakika; şirketlerin nakit akışının daha da bozulması, iflas riskinin artması, istihdamın hızla azalması ve milyonların işsiz kalarak mağdur olması anlamına gelmektedir. İşte bu nedenle ekonomiyi ve istihdamı koruyan, işletmeleri, işi ve geliri destekleyen, işçinin güvenliğini ve sağlığını muhafaza eden, sosyal diyalogu ve dayanışmayı temel alan, ardında da güçlü bir finansman imkânı olan, uluslararası koordinasyonu ve gelişmeleri yakından takip eden, parasal ve mali sürdürülebilirliği garanti edecek çıkış stratejilerini de içeren, ciddi bir ekonomik programa ihtiyacımız vardır.

Torba yasa çok sayıda yanlışı ve eksikliği olan bir düzenlemedir. Bir taraftan işçilerin işten çıkarılması yasaklanmış gösterilerek, işverenlerin kıdem tazminatı gibi yükümlülükleri olmadan işçileri işten çıkarmaları gibi bir akıl almaz müessese oluşturulmaktadır. Bu durum asla kabul edilemez bir düzenlemedir.

Salgının ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması amacıyla değişik tarihlerde çok sayıda öneride bulunmamıza rağmen, bu taslak bunların hiçbirine yer vermemektedir. Hükümet bugüne kadar, kapanan / kapatılan işyerlerinde çalışan ama salgın nedeniyle gelirlerinden mahrum kalan işçileri, esnafı, çiftçiyi, yoksulu ve diğer sosyal kesimleri destekleyecek esaslı hiçbir adım atmamıştır ve bu taslakla da bu kesimlere temel ve kalıcı bir destek önermemektedir.

Hükümet her zaman olduğu gibi, bu taslakla da fırsatçılığını öne çıkarmaktadır. İşverene yıllardır kurduğu hayallerinin karşılığını verirken, işçilerin en temel hakları bile ortadan kaldırılmaktadır.

İşsizliğin bu kadar yüksek ve yakın gelecekte de iş bulma umudunun bu kadar düşük olduğu bir dönemde, Kredi Borcu olan öğrencilerin borçlarının faizlerinin düzenlenmesi, ödemelerin ertelenmesi gibi küçük ölçekli ayarlamalar bir çözüm getirmemektedir. Böyle bir dönemde asıl yapılması gereken, bu borçların ana para ve faizlerinin – cezalarının silinmesidir.

Covid-19 ile alakası bulunmayan bir çok maddenin bu taslakta yer alması, ama yoksul ve muhtaç kesimler için önerdiğimiz destek maddelerine hiçbir şekilde yer verilmemiş olması düşündürücüdür. Hükümet salgını da bir fırsata çevirme çabası içine girmiştir.

2/h maddesi ile, salgın bahane edilerek, toplu pazarlık hakkının gaspına yönelik bir adım atıldığı görülüyor. Tüm toplumun salgınla mücadele ettiği bir dönemde Hükümet, salgınla hiç ilişkisi bulunmayan bir konuda düzenleme yaparak işçilerin ve sendikaların haklarına darbe vurmaya devam ediyor. Hükümetin salgınla mücadelede hangi kesimleri koruduğu ve hangi kesimleri gözden çıkardığı bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

2/ı maddesi ile de grev hakkı işçinin elinden alınıyor. İşçiyi, rızası dışında işveren tarafından ücretsiz izne çıkarma ile karşı karşıya bırakan, bu aşamada açlığa mahkum eden, kısa çalışma ödeneğinin bile çok altında bir ücretle yaşamaya mecbur bırakan taslak, bir de işçinin en temel hakkı olan grev hakkını ortadan kaldırmaktadır.

3. maddede de, zor durumda olan işletmelerin devir imkanlarının önü açılmakla birlikte, bu devir hakkının kötüye kullanılabileceği ve çok sayıda işletmenin Hükümete yakın şirketler tarafından kolayca devralınabileceği tahmin edilmektedir. Esas olan, bu işletmelerin korunması, desteklenmesi ve salgın boyunca güçlerinin korunmasına çalışılmasıdır.

6 ve 8 maddeler: Bu madde de Hükümetin, işçi ve ailelerini, temizlik, hijyen ve beslenme konusunda ihtiyaçlarının azami seviyeye çıktığı böyle bir salgın döneminde bile, açlığa mahkum edebildiği, işverenlere her türlü esnekliği hiçbir maliyet yüklemekten getirebildiği ortaya çıkmaktadır. İşverenler 20 yıldır her fırsatta dile getirdikleri ücretsiz izne çıkarma hakkına, en geniş haliyle bu salgın döneminde kavuşmaktadırlar. Karşılığında fondan yapılması öngörülen günlük 39.24 TL tutarındaki ödemenin işçi ve ailelerinin geçimine imkan veremeyeceği ortadadır. Bu kişilerin en az asgari ücret seviyesinde bir gelire kavuşturulmaları gerekmektedir.

Yasa teklifi ile işten çıkarılması yasaklanan ancak işveren tarafından tek taraflı olarak ücretsiz izne çıkarılacak işçilerden kısa çalışma ödeneğinden yararlanma koşullarını yerine getirmeyen işçilere günlük 39,24 TL (aylık 1177 TL) ödeme yapılacağı ön görülmektedir.

Ayrıca 15 Mart 2020'den sonra işten çıkarılan ancak işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanma koşulları taşımayan işçilere günlük 39,24 TL (aylık 1177 TL) nakdi ücret desteği verilmesi belirtilmektedir.

Bu durumda 450 gün çalışması olan işçiler 1700 TL ile 4.300 TL'ye kadar kısa çalışma ödeneği alabilecekken, 449 gün ve daha az çalışması olan işçiler aylarca 1.177 TL'ye mahkûm olacaktır. Bu eşitlik ilkesine aykırıdır.

Ön görülen bu miktar Anayasa'nın 55. Maddesinde yer alan adil ücret hakkı maddesine, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine ve Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'na aykırılık teşkil etmektedir.

Madde 8- ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 Sayılı İş Kanununa eklenen geçici maddelerde;

Mevcut 4857 sayılı iş kanunumuzda ücretsiz izin ile ilgili herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. İş kanunumuza göre işveren tarafından ücretsiz izne çıkartmak iş sözleşmesinin tek taraflı fesih edilmesine neden olmaktadır. İşçi bu süreçte kıdem ve ihbar hakkı dâhil tüm alacaklarını hak etmektedir. Yasa teklifi bir anlamda işten çıkarmanın adını değiştirmektedir. İşverene ücretsiz izin hakkı tanımaktadır. Ücretsiz

izne ayırma ilerleyen dönemlerde çalışanlar adına hak kayıplarına yol açabilecektir. Teklif ücretsiz izinde işçinin talebini/rızasını aramamaktadır. Bu önemli bir eksikliklerdir. Bu işlemin tarafların karşılıklı iradesi ile yapılması esastır.

12. madde ile, Türk Ticaret Kanunu'nun ruhuna aykırı bir düzenleme olan bu maddenin, salgın döneminde nakit ihtiyaçlarını karşılayarak üretim sürecini devam ettirme gayretinde olacak işletmeleri zora sokacağı tahmin edilmektedir. Yasakçı bir anlayışın ürünüdür.

15 ve 16. Maddelerin salgın ile ilgisi bulunmamaktadır. Hükümet burada da fırsatçılık yapmaktadır. Ama en tehlikeli nokta, salgın döneminde Hükümetin, TVF kapsamındaki değerleri yok pahasına birilerine devretmeye çalışması olacaktır. Asıl bunun önünün kapatılması gerekir. Aynı zamanda bazı yandaş ticari kurumların Türkiye Varlık Fonu aracılığı ile kurtarılması mümkün olacaktır.

Ayrıca teklife son anda eklenen maddelerde iç ticarete kontrol uygulaması bir nevi narh uygulaması getirilmektedir.

Özetle bu teklifte yer alan düzenlemelerin bazıları Koronavirüs bahane edilerek getirilen ve otoriterliği gündeme taşıyacak hususları içermektedir. Bu teklifte yer alan düzenlemeler bir bütün haliyle koronavirüs ve durgunluğa girmiş bir ekonomi ve işsizlikle mücadeleyi amaçlayan düzenlemeler değildir.

Sonuç olarak; yukarıda açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, nedeniyle ve bazı bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması nedenleriyle ayrıca olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Abdullatif Şener

Konya

Kamil Okyay Sındır

İzmir

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Cavit Arı

Antalya

Süleyman Girgin

Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

2/2812 esas numaralı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerini Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

2-2812 Esas Numaralı Yeni Koronavirüs (Covid -19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Dair Muhalefet Şerhi

Koronavirüs salgını (COVİD-19) 2019 yılı Aralık ayında ortaya çıktıktan sonra yaklaşık beş ay içerisinde bütün dünyaya yayıldı. Pandemi olarak ilan edilen Covid-19 çok sayıda insanın yaşamını yitirilmesine ve milyonlarca insanın enfekte olmasına sebep oldu. Korona salgınının yayılması ile beraber gerek şahsi gerekse de kamusal tedbirler artmaya başladı ve ülke-sektör-hane-birey ekonomileri ciddi hasarlar almaya başladı. Her ülke pandemi karşısında ekonomisini ayakta tutmak için tarihte eşine az rastlanır önlem almaya çalışsa da pandemi sırasındaki durumu iyi derecede kavrayabilmek için pandemi öncesi küresel ve ülkesel ölçekli iktisadi durum analizine bakmakta fayda vardır.

Pandemi öncesi küresel ekonomi ciddi bir resesyon tehdidi altındaydı. Otoriter popülist liderler, finans kapitalin açmazları, ticaret savaşları ile gelir dağılımdaki adaletsizlik, işsizlik, servet eşitsizliği gibi birçok gösterge küresel ve ülkesel açıdan neoliberalizmin sürdürülemezliğine işaret etmekteydi. Nitekim salgın öncesi neoliberalizme arayışlar başlamış ve karar alıcılar ile ilgili kamuoyu bu arayışlar üzerine yoğunlaşmıştı. Küresel salgının etkileri ile birlikte söz konusu "buhran"ın derinleşeceği ve yeni arayışların güçlenerek neoliberalizmin toplumda yarattığı tahribatları giderecek patikaların ortaya çıkacağı açık.

Türkiye ekonomisi ise küresel ekonominin salgın öncesi bulunduğu kötü durumun daha derin kuyularında yer almaktaydı. İşsizlik yapılaşmış, enflasyon ve kur sorunu büyümüş, gelir dağılımındaki adaletsizlik had safhalara ulaşmış; otoriterleşme ve toplumsal kutuplaşma ile Türkiye devlet, iktisat, siyaset krizlerinin kesiştiği yapısal krizin eşiğine gelmişti. İktidarın politikalarını gözden geçirmek dahi istemediği, kutuplaşma ve ranta dayalı ekonomik iskeleti tutarak dönüştürme, geliştirme ve güçlenmeye tercih ettiği, ekonomik krize siyasi ve toplumsal krizleri biriktirerek eklediği bir dönemde küresel salgın sürecine girilmiş oldu.

AKP'nin iktidara geldiği günden beri otoriter popülist siyaseti ile birleştirmeye çalıştığı neoliberalizm ve finans kapital modeli salgın durumunun potansiyel tahribatını güçlendirici zemin hazırladı. Sağlık sektörünün alabildiğine özelleştirildiği, ortak iş yapma-istişare mekanizmalarının bastırıldığı, reel iktisattan hayali iktisada geçişin tarihte görülmedik ölçüde derinleştirildiği bu kriz dem'inde, salgın krizi kaosa çevirecek anahtar işlevi gördü.

Salgın ile birlikte toplumsal birliktelik ve dayanışma yönünde ortaya çıkan tarihi fırsat, iktidar tarafından kendi mülkünü, makamını koruyabileceği özelleştirilmiş fırsatlara heba edilmek üzere harekete geçildi. Salgın sonrası ilk açıklamada dahi “krizin fırsata çevrileceği”ne dair iktidar beyanı halk sağlığı, yurttaş hakları, insan değeri gibi etik-politik-hukuki çerçeveleri es geçmeye hazır bir niyetin halis olduğunu gösterdi.

İktidar, salgın öncesinin reel durumu ile sonrasına dair senaryolarını içerisinde bulunan krizi birlikte aşmak yerine, küresel müdahaleleri kendi sorunlu iktisadi mimarisinin reçetesi saydı. Bu beçar reçeteye göre küresel ölçekte parasal genişleme ihtiyaç olunan finansal havuzu dolduracak, salgına karşı adı konmamış “sürü bağışıklığı” yolu ve üretimi durdurumama cinneti ile birlikte az maliyet yüklenilerek “krizden fırsat” çıkarılacaktı. Bu siyasi hattı tutmak üzerinden şartlanan ilk 100 milyar TL’lik göstermelik paket, Türkiye ekonomisinin salgın öncesi dahi içerisinde bulunduğu çıkmazı aşacak çapta değildi. Nitekim uçuşlar iptal edilirken havayollarına destek sunulması, insanlar evlerinden çıkamazken inşaat sektörüne yapılan destekler, meselenin salgınla mücadele etmek salgına önlem almak olmadığını net ve sarih şekilde ortaya koyuyordu.

İlk “önlem” paketi açıklandıktan sonra ortaya çıkan tablo, ülke ekonomisinin her ölçeği açısından, suya yazılmış yazı gibiydi. Bir müdahale görüntüsü verildi. Sonra ekonomik kriz, salgının etkisini de arkasına alarak görüntüyü silip attı.

Bu paket salgına karşı güvence vermemekte, suya yazı yazmaktadır!

2-2812 Esas Numaralı kanun teklifi ile ikinci defa suya yazı yazılmaya çalışılmaktadır. İktidar kriz fırsatçılığına duyduğu kör inançla, hem ekonomiyi daha büyük bir krizin içerisine sokmakta hem de salgın durumunda halk sağlığını büyük tehlikeye atmaktadır.

İktidarın “az maliyet” hesabı, halklara daha fazla açlık, yoksulluk, zulüm ve ölüm olarak dönmektedir. Öte yandan bu kanun teklifi ile yurttaş aleyhinde, yandaş lehinde düzenlemelere yer verilmekte, Türkiye’nin tümü salgın ve ekonomik etkilerden korunmamakta bilakis yandaşlar kamusal kaynaklarla korunmaya ve ihya edilmeye çalışılmaktadır.

Kanun teklifinin sadece dört maddesine baktığımızda bu gerçeğe karşı karşıya kalmaktayız. Komisyona gelen kanun teklif metninin 6 ncı maddesinde İşsizlik Sigortası Fonu’ndan günlük olarak işçilere 39,24 TL nakit ücret desteği verilmesi öngörülmektedir.

Açıktır ki, günlük 39,24 TL üç öğün simit yenilmesine bile yetmemektedir. Bu miktar sefalet demektir. Halkın sefaletle karşı karşıya bırakılması isteğidir. Bizler minimum aylık gelirin 2.500 TL olmasını anayasal ve adil bir devlet olmanın gereği olarak görmekteyiz.

6 ncı madde halka sefaleti dayatırken 12 ve 13 üncü maddeler ise yandaşları kurtarma operasyonun bir parçası yapılmaktadır. Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. ve Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler ile alt fonlar hâlihazırda zaten sağlıklı bir biçimde denetlenmemektedir. Örneğin 2018 yılının denetim ve inceleme raporları halen ortada yoktur. Türkiye Varlık Fonu'nun ciddi bir toplumsal meşruiyet sorunu vardır. Fonun kuruluşunun gerekliliği ve gerekçesi konusunda kamuoyu hala ikna edilebilmiş değildir. Buna karşılık halihazırda zaten pek çok istisna ve muafiyete sahip fona tanınan istisna ve muafiyetler bu düzenlemeyle daha da arttırılmak istenmekte, fonun “finansal açıdan zor duruma düşecek büyük kuruluşlar”ı satın alabileceği ya da ortak olabileceği ancak bu işlem nedeniyle fon yöneticilerinin sorumlu tutulamayacağı düzenlemesi getirilmektedir. Türkiye Varlık Fonu üzerinden yapılan bu düzenlemeler salgın ve salgın öncesindeki ekonomik krizin etkilerinden yandaşları kurtarma çabasıdır.

Yandaş koruyan, halkı yoksullaştıran bu düzenleme ile AKP iktidarı 31 Mart'ta halkın oyları karşısında aldığı yenilgiyi kabul etmediğini, halk iradesini hiçe saydığını gösteren bir düzenlemeyi de kanun teklifine koymuştur. Bu düzenleme halkın iradesine ve salgınla en etkili mücadeleyi yürütülebilecek kurum olan belediyelere yönelik anti-demokratik bir müdahaledir. Söz konusu yerel yönetimlerle ilgili yapılan düzenlemeler, su faturalarının ertelenmesi, kira alacaklarının reklam/ilan alacaklarının ertelenmesi belediyelerin neredeyse tüm gelirlerinin kesilmesi anlamına geliyor. Her belediyenin maddi imkânları bu ertelemeyi yapabilmesine müsaade etmeyecektir. Aynı ilde bir ilçe yapar diğeri yapamazsa belediyelerin yurttaşla karşı karşıya gelmesine sebep olacaktır. Fatura erteleme maliyetlerinin kaynakları merkezi bütçeden karşılanmalıdır. Belediyelerin neredeyse bütün kaynakları ertelenmekte ancak yerine finansman koyulmamaktadır.

Her türlü sıradan fırsatçılığa, intikam duygusuna ve yandaş koruyarak halkı yoksulluğa sevk etmeye çalışan tüm iktidar politikaları, sorunları daha fazla derinleştirmektedir. Sorunların derinleştiği ve içinden çıkılmaz bir hal aldığı bu yalın gerçeklik durumu, salgın öncesi

birikerek gelen yapısal krizin, salgın ile birleşmesi ve üstüne iktidarın yönetememe krizinin eklenmesi ile içinden çıkılmaz bir hale dönüşmüş durumdadır. Açık bir yönetememe gerçeğine sahip iktidar ise tam olarak bataklık-bisiklet metaforunu yaşamsallaştırmaktadır. İktidar yönetememe krizinden dolayı bataklık içerisinde ama iktidarda olduğu için bisiklet üzerindedir. Pedallamazsa bataklığın içine çekilecek, pedallarsa bataklığın derinlerine doğru hızla yol alacaktır.

Palyatif Çözümlerle Değil, Yeni Yaşam Ekonomisi ile Krizlerden Kurtulacağız!

Unutulmamalıdır ki, Türkiye, koronavirüs salgınına, ekonomik, siyasi, toplumsal krizlerin birleştiği bir yapısal kriz momentinde yakalanmıştır. Bu birikerek gelen kriz silsilesinden kurtulmanın yolu ise fırsatçılık, palyatif çözüm arayışları, az maliyet hayalleri değil; yapısal krizlere çözüm arayan, salgına karşı halk sağlığını temel öncelik edinen, işsizi-işi-aşırı işyerini koruyan; neoliberalizm ve finans kapital yerine güçlü üretimi, eşit bölüşümü ve adil dağılımı esas alan çözümlere ihtiyaç vardır.

Eğer salgının yarattığı krizden bir fırsat çıkarılmak isteniyorsa; esas alınması gereken iktidarın özel çıkarları değil, eşitliği ve adaleti esas alan kamusal iyilik halini yaratmaktır.

Bu kapsamda, çözüm gücü yeni yaşam ekonomisindedir. Covid-19 salgını bir kere daha göstermiştir ki talana, sömürüye ve yağmaya dayanan mevcut tekelci ekonomi sistemi, %1'in çıkarı için kurulmuştur. Buna karşılık, bir avuç ayrıcalıklı kesimin çıkarları toplumun genel çıkarı olarak sunulmuş, herkesin bu sisteme rıza göstermesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu illüzyona karşı, bu nedenle yeni yaşamın ekonomisini kurmak mevcut ekonomik sistemden radikal değişikliklerle kopuşu ifade edecek, gerçek anlamda toplumsal çıkarın ifadesi olarak kurumsallaşacak, ekonominin temelleri yeniden inşa edecek bir yaklaşıma sahip olmalıdır.

Bu noktada hem söz konusu salgın ve yapısal kriz halinden çıkmak için acil önlemleri tespit etmek hem de bu kritik süreçte tarihe not düşmek kaçınılmazdır. Halkların Demokratik Partisi olarak önerilerimizi iktidarın beçar kanun teklifine şerh düşmek ve kamuoyunun bilgisine sunmak tarihsel sorumluluğumuzdur.

Açıktır ki, işçiyi, emekçiyi, işyerini, esnafı, kadınları, dar gelirliyi; kısacası, ekonomik açıdan dezavantajlı olan tüm vatandaşlarımızı koruyacak ve Türkiye'deki herkesin adil bir

ekonomik düzende yaşamasını mümkün kılacak, salgın süresince halk sağlığını ve geçimini güvenceye alacak, geçici ve kalıcı düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bu kapsamda;

- İşten çıkarmalar yıl boyunca yasaklanmalıdır.
- Temel ihtiyaçlar dışındaki sektörlerdeki faaliyetler ilk aşama olarak 30 Haziran 2020 tarihine kadar durdurulmalıdır.
- Salgın süresince işçiler ücretli izne çıkarılmalıdır.
- Tüm işsizlere ve 2.500 TL'nin altında geliri olanlara herhangi bir şart aranmaksızın doğrudan gelir desteği sağlanmalıdır.
- Geliri olmayan kadınlara her ay 2.500 TL doğrudan gelir desteği sağlanmalıdır.
- Salgın süresince, ülkemizde yaşayan mülteci ve göçmenlere, her ay 2.500 TL gelir desteği sağlanmalıdır.
- En düşük emekli maaşı 2.500 TL olmalıdır.
- Çiftçi borçları ertelenmeli, çiftçi destekleri derhal ödenmelidir.
- Salgın süresince, tüm esnaflara her ay 2.500 TL doğrudan gelir desteği yapılmalıdır.
- Salgın süresince; bankalara olan kredi kartı, ihtiyaç kredisi ve diğer tüm krediler faizsiz ertelenmelidir.
- Salgın süresince, tüm kira ödemeleri durdurulmalıdır. Yalnızca kira geliri ile geçinenler desteklenmelidir.
- Daimi bir şekilde elektrik, su, doğalgaz, telefon ve internet ihtiyaç sınırına kadar ücretsiz olmalıdır.
- Asgari ücret vergiden muaf olmalıdır.
- Gençlerin Kredi Yurtlar Kurumu'na olan tüm borçları silinmelidir.
- Özel sağlık kuruluşları kamulaştırılmalıdır.

Madde Bazlı Değerlendirme

Madde 1:

Teklif ile bazı alacakların 3 ay veya 1 yıl süreyle ertelenmesi, alınmaması veya yapılandırılması düzenlenmektedir. Teklif, KYK borç taksitlerinin ve faturaların 3 ay süreyle ertelenmesini öngörürken HDP olarak hazırladığımız ve komisyonda birlikte görüşülmesi

reddedilen kanun teklifimizde KYK borçlarının silinmesini, öğrencilere gelir desteği sağlanmasını, elektrik, su, doğalgaz, telefon ve internetin ihtiyaç sınırına kadar ücretsiz olmasını önermiştik. Borçları ve faturaları ertelemek yurttaşların sorunlarını çözmeye yetmemektedir.

Birçok kurumla ilgili düzenlemenin tek maddeye sığdırıldığı teklif maddesini genel hatları ile destekliyoruz. Ancak burada yerel yönetimlerle ilgili yapılan düzenlemeler, su faturalarının ertelenmesi, kira alacaklarının reklam/ilan alacaklarının ertelenmesi belediyelerin neredeyse tüm gelirlerinin kesilmesi anlamına geliyor. Her belediyenin maddi imkanları bu ertelemeyi yapabilmesine müsaade etmeyecektir. Aynı ilde bir ilçe yapar diğeri yapamazsa belediyelerin yurttaşla karşı karşıya gelmesine sebep olacaktır. Fatura erteleme maliyetlerinin kaynakları merkezi bütçeden karşılanmalıdır. Belediyelerin neredeyse bütün kaynakları ertelenmekte ancak yerine finansman koyulmamaktadır.

Madde 6 ve 7:

Bu maddeyle işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan, kısa çalışma ödeneğinden ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayan ve SGK'dan yaşlılık aylığı almayan işçilere İşsizlik Sigortası Fonu'ndan günlük olarak 39,24 TL nakit ücret desteği verilmesi düzenlenmektedir. Tasarı işverenlere, yasak nedeniyle işten atamadığı işçisini, ücretsiz izne gönderebilme olanağı tanımakta ve ücret-siz izne gönderdiği işçilerin maaşını İşsizlik Sigortası Fonu'ndan, aylık 1.177 TL, ödeme imkanı getirmektedir. Bu tasarıyla işçiler kısa çalışma ödeneğine göre ayda en az 575 lira daha az para alacaklardır çünkü patronlar işçilerini ücretsiz izne gönderdiklerinde fon bu işçilere aylık sadece 1177 TL ödeyecektir.

Türk-İş'in yaptığı araştırmaya göre, 2020 Ocak itibarıyla, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı, açlık sınırı, 2 bin 219,45 TL iken yoksulluk sınırı 7 bin 229,49 TL olarak açıklanmıştır. Koronavirüsle mücadele adı altında yapılan bu düzenlemede teklif edilen rakam belirlenirken hangi kriterlerin esas alındığı bilinmemekle beraber dünyadaki emsal paketleri nazarında teklif edilen rakam çok cüzi kalmaktadır. Örneğin ben-zer paketler açıklayan Amerika her vatandaşına 1200 Dolar ve her çocuk için 500 Dolar ödeme; Kanada işini kaybeden herkese her ay 2 bin Dolar ödeme; Almanya dükkanı kapanan serbest meslek erbabına 9 bin Euro ödeme; İngiltere esnaf başına

10 bin Sterlin işini kaybedene 2 bin 500 Sterlin nakit ödemesi yaparken, dünyanın en yoksul ülkeleri arasında yer alan Kongo elektrik ve su faturalarının iki ay boyunca devlet tarafından ödenmesi kararını almıştır. Koronavirüs günlerinde dahi yandaşlarına ihale ve ödeme garantileri vermekte beis görmeyen AKP'nin bu teklifi kabul edilebilir değildir. Yandaşlara verilen ihalelerde kamu yararı gözetmeyen ve hesapta hassas olmayan AKP iktidarı söz konusu emekçiler ve alt gelir grupları olunca ketum davranmaktadır. Günümüzde günlük insani yaşam standartlarının çok altında olan bu rakam, 39.24 TL, kabul edilebilir bir rakam değildir. Bu süreçte devlet tüm işsizlere ve geliri 2500 TL'nin altında olan tüm vatandaşlara, 2500 TL alt limit olmak kaydıyla, doğrudan gelir desteği vermelidir.

Madde 8:

Düzenlemede yer alan 'işten çıkarma yasaklanıyor' ifadesi metnin içeriğinde/bütününde tersini içerdiği için oksimoron bir ifadedir. Yapılan düzenlemeyle 3 ay boyunca işten çıkarma yerine ücretsiz izin getirildiği iddia ediliyor olsa da daha önce yasada yer almayan 'ücretsiz izin' bu şekilde yasal hale getirilmektedir. Bu düzenlemeyle işverenler kimseyi işten 'atmıyor' gibi görünüyor olma-larının yanında istedikleri işçiyi de ücretsiz izine yollayabilecek hakka sahip olmaktadır. Bu süreç içerisinde işverenlerin herhangi bir maliyeti söz konusu olmayacakken işçiler gelirlerinin büyük bir kısmından mahrum kalacak ve işçilerin yaşam standartları düşecektir. Ayrıca bu düzenleme işveren-lerin dilediği işçiyi izine çıkarıp dilediğini tekrar çalıştırmasına olanak sağlayacaktır. Ücretsiz izine yollanan işçiye işsizlik sigortası fonundan günlük 39 TL, ayda 1170 TL, ödeme yapılacaktır.

İşverenin Kısa Çalışma Ödeneğine başvurması halinde işçi maaşının % 60'ını alabiliyorken bu düzenlemeyle hem ücretsiz izin süresi 90 güne çıkarılmakta hem de işçi maaşının yalnızca % 40'ını almakta ve hak kaybına uğramaktadır. Tüm çalışanlara Kısa Çalışma Ödeneğinin verilmesi durumunda 3 ay boyunca 1.600- 4.300 TL arası aylık ödeme yapılacakken işten çıkarma 'yasaklanması' ve ücretsiz iznine ayrılması durumunda ise çalışanlara 3 ay boyunca, sabit aylık, 1.177 TL ödenecektir. Bu, işçilerin büyük bir maddi kayıp yaşamalarına sebep olacaktır. Bu düzenleme asgari ücreti fiilen ortadan kaldıran bir modern kölelik düzenlemesidir. Toplumsal adaleti zedeleyen bu düzenlemede işverenler korunurken krizin ekonomik maliyeti her zaman olduğu gibi işçi ve alt gelir gruplarına çıkarılmaktadır. İşvereni merkeze alarak yapılan düzenleme de 'kamu yararı' ifadesi yer alsada düzenleme işverenleri

koruyan bir düzenlemedir. Avrupa’da çalışanlara ücretlerinin % 80’ni ödenirken ve temel ihtiyaçlarını sağlama devlet tarafından garanti edilirken Türkiye’de günlük 39,24 TL gibi sefalet ücreti ve bu süreyi 6 aya kadar uzatma hakkının olması modern zamanlara uygun bir düzenleme değildir.

Ayrıca bu Kanunun kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin iş sözleşmesi, Covid-19 salgın hastalık neticesinde ‘kamu yararının gerektirmesi nedeniyle’ bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, üç ay süreyle 25. maddenin birinci fıkrasının ikinci bendinde gösterilen sebepler dışında, işveren tarafından feshedilememesini düzenlemektedir. 25 inci maddenin birinci fıkrasının ikinci bendinde gösterilen sebepler dışında diye ifade edilen 4857 Sayılı İş Kanunu’nun 25. maddesi, “Sü-resi belirli olsun veya olmasın işveren, aşağıda yazılı hallerde iş sözleşmesini sürenin bitiminden önce veya bildirim süresini bekleme-siz feshedebilir” dedikten sonra ilk maddesini “sağlık sebepleri”ne ayırmaktadır. Taslakta sözü edilen birinci fıkranın ikinci bendi “işçinin tutulduğu hastalığın tedavi edilemeyecek nitelikte olduğu ve işyerinde çalışmasında sakınca bulunduğuunun Sağlık Kurulunca saptanması durumunda” sözleşmesinin feshedilmesini hükme bağlamaktadır. Birinci fıkra çerçevesinde fesih yasağı uygulanan hallerde işveren üç aylık süre içerisinde işçiyi tamamen veya kısmen ücretsiz izne ayırabiliyorken işçiye, geçerli sebebi olsa dahi, sözleşmeyi fesih hakkı verilmeyerek işçinin özgürlük alanını kısıtlanmaktadır. Karşılıklı rıza çerçevesinde olması gereken iş sözleşmesinin tek taraflı hakla kadük bırakılması eşitlikli bir düzenleme değildir; ücretsiz izine ayrılmak zorunda bırakılmış işçinin de iş sözleşmesini feshetme hakkı olmalıdır. Tasarıya göre ücret-siz izin için onay aranmayacağı gibi bu şartları kabul etmeyen işçinin çalışmak istemeyerek tazminat alma hakkı da elinden alınmış olmaktadır. Dolayısıyla işçi bu durumda işsizlik ödeneği de alamayacağı gibi günde 39 lira 24 kuruş sadaka sayılabilecek bir ücrete razı edilmeye çalışılmaktadır.

Madde 11:

Bu düzenlemeyle şirketlerin kâr payı dağıtımına kısıtlama getirilerek özkaynak yapılarının bozulmaması ve olası iflaslarının önüne geçilmesi amaçlanıyor. Bunun için Türk Ticaret Kanunu’na eklenen bir maddeyle sermaye şirketlerinin 30 Eylül 2020’ye kadar 2019 yılı net kârlarının % 25’inden fazlasını dağıtamayacakları hükme bağlanıyor.

Ancak sermaye şirketlerinde 30 Eylül 2020 tarihine kadar 2019 yılı net dönem kârının yalnızca % 25'inin dağıtılmasına ilişkin bir düzenleme getirilmesi halinde stopaj ve gelir vergisi alınamayacak olması nedeniyle önemli bir vergi gelirinden de vazgeçilmiş olacaktır. Bilindiği üzere kâr payı dağıtımı halinde, dağıtılan kâr payı üzerinden şirketler % 15 oranında bir stopaj uygulamak zorundadır. Bu nedenle getirilmek istenen bu düzenleme neticesinde devletin hangi miktarda bir vergi gelirinden vazgeçeceği, erteleyeceği bir etki analizi raporuyla Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine sunulmuş olmalıydı. 2019 bütçe gerçekleştirmelerine bakıldığında bu miktarın ne denli büyük olduğu ortaya çıkacaktır. 2019'da kâr payı dağıtımından elde edilen stopaj geliri yaklaşık 4,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Kâr payı ödenen hissedarların beyanı sonucu elde edilen gelir vergisi tutarı ise yaklaşık 6 milyar TL'dir. Bu da toplamda 10,5 milyar TL gibi önemli bir toplamı ifade etmektedir. Yani bu düzenlemeyle şirketlerin özkaynak yapılarının bozulmaması kamunun ciddi miktarda stopaj ve gelir vergisi gelirinden vazgeçmesi, erteleme pahasına gerçekleştirilmek istenmektedir.

Öte yandan getirilmek istenen bu düzenlemenin henüz yasal düzenleme yapılmadan yönetmelik, tebliğ ve hatta sosyal medya duyurusuyla yapılmaya çalışıldığı da ortaya çıkmıştır. Bilindiği üzere Ticaret Bakanlığı'nın Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne 31 Mart 2020 tarihinde gönderdiği tebliğ ile şirketlerin 2019 öncesi yıllara ilişkin dağıtılmamış kârlarını dağıtamayacakları ve 2019 yılı net faaliyet kârının ise azami % 25'inin dağıtılmasına karar verildiği duyurulmuştu. Bunun üzerine Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin odalara ve borsalara yaptığı 01.04.2020 tarih ve 34221550-045.02-3392 no.lu duyurusuyla, şirketlerin genel kurul gündemlerine "kamunun iştiraki olan şirketler hariç olmak üzere, sermaye şirketlerinin 2019 yılı hesap dönemine ilişkin olarak bu yıl gerçekleştirilecek genel kurul toplantılarında gündeme alınacak nakit kâr payı dağıtımı kararlarında, geçmiş yıl kârlarının dağıtımına konu edilmemesi ve dağıtım tutarının 2019 yılı net dönem karının % 25'ini aşmaması ile yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtımı yetkisi verilmemesi..." konusunun alınmasını tavsiye etmişti. Ardından Hazine ve Maliye Bakanlığı da 3 Nisan 2020 tarihinde sosyal medya üzerinden yaptığı açıklamayla "Covid- 19'un ekonomiye etkisiyle mücadele kapsamında, Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda firmaların kâr dağıtımlarını 2019 kârının yüzde 25'i ile sınırlandırdık" demişti. Oysa bu türden düzenlemeler ancak yasalarla yapılabilir. Anlaşılan o ki AKP yine önce yasal dayanak olmaksızın bir düzenleme yapmak istemiş, ancak kamuoyundan gelen itirazlar üzerine bu kez yasanı çıkarmak durumunda kalmıştır.

Madde 12:

Bu düzenlemeye göre Covid-19 salgınının ortaya çıkardığı yeni durum nedeniyle Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetim A.Ş. ve Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler ile alt fonlarının denetim raporlarının sunulması gereken tarih haziran ayından ağustos ayına alınarak ötelenmiş oluyor.

Ancak ciddiyetten uzak bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Çünkü Türkiye Varlık Fonu'nin denetim raporları zaten usulüne uygun bir biçimde hazırlanmıyor. Hatırlanacağı üzere 2018 yılı denetim raporları için toplantıya çağrılan Plan ve Bütçe Komisyonu'na 2016 ve 2017 yılının raporlarının aynısı 2018 raporuymuş gibi sunulmuştu. 2016 ve 2017 yıllarına ait denetim ve inceleme raporları tek dosya halinde komisyona sunulmuş ve tüm itirazlarımıza rağmen bu şekilde görüşülmüştü. Oysa her yıl için ayrı ayrı denetim ve inceleme raporları hazırlanarak sadece ilgili yılın raporları komisyonda görüşülmeliydi. Öte yandan her yıl için ayrı denetim ve inceleme raporunun görüşülmesi gerektiğinin yanı sıra, her yıl için de Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu A.Ş. için de ayrı raporların hazırlanması gerektiği ortadadır. Ancak bu da yerine getirilmemişti. Bunun da ötesinde 2019 yılının ekim ayında 2018 yılının denetim ve inceleme raporlarının görüşülmesi gerekirken, 2016 ve 2017 yılının denetim ve inceleme raporları görüşülmüştü! 2018 yılının denetim ve inceleme raporları ise hala ortada yoktur. Komisyona sunulan rapor da zaten geçen sene yani 2018 yılının ekim ayında "gizli" ibaresiyle komisyon üyelerine gönderilen dosyayla aynı dosyadır. Bir önceki sene zaten gönderilmiş olan bir dosya, alay edercesine bu kez sadece "gizli" ibaresinin kaldırılarak ya da silikleştirilerek gönderilmişti. Öte yandan 2016-2017 denetim ve inceleme raporlarının birkaç günde hazırlanmış olduğunu da not etmek gerek. Oysa ülkenin bu kadar değerli ve stratejik varlıklarını bir araya getiren bir fonun denetim sürecinin ve raporlarının daha özenli ve derinlikli olması zorunludur.

Hepsinden de öte, Türkiye Varlık Fonu'nun niçin Sayıştay denetiminin dışında bırakıldığı sorusu hala ortada cevapsız bir biçimde durmaktadır. Kamuoyu, ülkenin en değerli ve stratejik varlıklarının bir araya getirildiği bir fonun denetiminde kamu adına denetim görevini ifa eden kamusal bir kurum olan Sayıştay'ın niçin devre dışı bırakıldığını merak etmektedir. İktidarın merkezileşip tekelleştikçe kamusal denetim mekanizmalarının da kurtulma isteği Türkiye Varlık Fonu'nun Sayıştay denetiminden azade kılınması örneğinde de açıkça görülmektedir.

Öte yandan Sayıştay denetiminden muaf tutulan Türkiye Varlık Fonu, bağımsız denetime tabi tutulmuştur. Ancak Türkiye Varlık Fonu denetimini gerçekleştirmiş olan bağımsız denetim şirketinin ne şekilde seçildiği belli değildir. Bu hususta komisyon ve kamuoyu şeffaf bir biçimde bilgilendirilmemiştir.

Dolayısıyla Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. ve Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler ile alt fonlar hâlihazırda zaten sağlıklı bir biçimde denetlenmemektedir. Tekrar altını çizmek gerekirse 2018 yılının denetim ve inceleme raporları halen ortada yoktur. Durum ortadayken, şimdi de Türkiye Varlık Fonu'nun denetim raporlarının sunum tarihinin hazirandan eylül ayına alacak bir düzenlemenin getirilmiş olması en hafif deyimle absürttür. Oysa şayet denetime ilişkin bir düzenleme yapılacaksa, denetimin sağlıklı bir biçimde yapılabilmesi için Sayıştay denetiminden muafiyetin de ortadan kaldırarak denetim sürecinin bir bütün olarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Madde 13:

Covid-19 salgınıyla birlikte iyice derinleşen ekonomik krizde, batmakta olan yandaş şirketleri kurtarmak üzere getirilmek istenen bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. AKP pandemi koşullarında da önceliğini bir kez daha sermayeden, yandaş sermayeden yana koymuştur. Pandeminin daha da ağırlaştırdığı ekonomik krizde sermayenin maliyetleri, zaten perişan duruma düşmüş emeğiyle geçinen insanların, toplumun sırtına yüklenmeye çalışılmaktadır. Batan şirketler, ülkenin her bir bireyinin emeğiyle ortaya çıkmış kamusal varlıklar ile kurtarılacaktır. Dahası Türkiye Varlık Fonu, yatırım adı altında söz konusu yandaş batık şirketlere para yatıracak ve fon yöneticileri bu işlemlerden dolayı sorumlu tutulmayacaklardır. Yani Türkiye Varlık Fonu bir idari karar olarak dilediği batık şirketleri satın almak ya da ortak olmak yoluyla kurtarabilecek bu kararı alanlar idari yaptırımlardan muaf olacaktır. Oysa her bir idari işlem aynı zamanda o işlemleri yapanlara idari ve yasal sorumluluk da yüklemek zorundadır. Aksi halde keyfiyete yol verilmiş olur.

Madde gerekçesinde açık bir biçimde "Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. ile alt fonlar ve Şirket tarafından kurulacak şirketler Covid-19 salgınının olumsuz neticelerinin telafisine işlemin hızlı icrasının temini ve işlem çeşitliliği sağlamak suretiyle piyasanın hareketlenmesine katkıda bulunacak finansal açıdan zor duruma düşecek büyük

kuruluşların ayakta kalmasında onlara klasik banka kredisinden farklı seçenekler ve destekler kilit rol oynayacaktır. Anılan istisna ile şirketlerden kaynak çıkışı da engellenmiş olacaktır” deniyor. Ancak mevcut kriz koşullarında ayakta kalması için fonun satın alabileceği ya da ortak olabileceği “zor duruma düşecek büyük kuruluşlar”ın kriteri belli değildir. Piyasada faaliyet gösteren örneğin batık bir şirketin fon tarafından hangi ölçülere dayanılarak kurtarılacağı bu düzenlemeyle keyfiyete tabi olacaktır. Ortada hangi şirketin “zor duruma düşecek büyük kuruluş” sayılacağına ilişkin bir kriter yoktur. Belli ki bu muğlâklık hareket alanı sağlanması için bilinçli bir şekilde bırakılmıştır. Böylelikle arzu edilen şirketler kurtarılacaktır. Yani AKP şirketler arasında yandaşlık kriterini uygulayacak ve kamusal kaynaklarla batık yandaş şirketler kurtarılacaktır.

Zaten Türkiye Varlık Fonu kurulduğu günden beri tartışmalı bir kurumdur. Ne için kurulduğu hala anlaşılabilmiş değildir. Dünyada bir başka benzeri olmayan bir fondur. Bu nedenle de toplumsal meşruiyet krizi yaşamaktadır. Toplum hala Türkiye Varlık Fonu konusunda ikna edilebilmiş değildir. Kuruluş ve faaliyet amacı net olmayan Türkiye Varlık Fonu, üstüne üstlük bir de faaliyetlerinde pek çok ayrıcalık, muafiyet ve istisnalara sahiptir. Şimdi de Türk Ticaret Kanunu’nun “Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması” başlıklı 202. Maddesi’nin “Türkiye Varlık Fonu, Şirket ile alt fonlar ve Şirketin kurduğu diğer şirketlere, tek başlarına veya üçüncü kişilerle birlikte doğrudan ya da dolaylı olarak bunlar lehine üzerinde hakimiyet tesis edilen şirketlere ve bu hakimiyet tesisine ilişkin işlemlerle sınırlı olmak üzere bu işlemlerin taraflarına, onların doğrudan ya da dolaylı ortaklarına, iştiraklerine ve bağlı ortaklıklarına” uygulanmayacağı hüküm altına alınıyor. Böylelikle Türkiye Varlık Fonu’nun piyasaya müdahale ederek hâkim şirket olarak hakimiyeti kötüye kullanarak örneğin tekelleşmeye yol açmasının önündeki engeller kaldırılıyor. Yani Türkiye Varlık Fonu, muafiyet ve istisnalar konusunda “level atlıyor”.

Dolayısıyla kamuoyu, Türkiye Varlık Fonu’nun niçin kurulduğuna, gerçekten de toplumun böyle bir fona ihtiyaç duyup duymadığına dair hala ikna edilebilmiş değildir. Örneğin Türkiye Varlık Fonu’nun hazinenin yapamayacağı neleri yapabileceği sorusu, yanıtız bir soru olarak önümüzde durmaktadır. Sayıştay Kanunu, Rekabet Kanunu, Devlet Memurları Kanunu, Kamu İhale Kanunu, Devlet İhale Kanunu gibi temel önemdeki yasalara uymak zorunda olmamak, birçok vergiden ve KDV’den muaf olmak gibi pek çok bakımdan imtiyazlı bir statüye sahip Türkiye Varlık Fonu A.Ş., kurulduğundan bu yana bu ayrıcalıklı konumuna rağmen

ekonomiye somut hiçbir şey kazandırmamıştır. Kamusal fayda maksimizasyonu kaygısına sahip olmayan Türkiye Varlık Fonu, kurulduğu günden bu yana toplum yararına hiçbir faaliyette bulunmamıştır. Bu düzenleme de göstermektedir ki kâr odaklı bir bakış açısıyla, Türkiye Varlık Fonu'nun bu yapılanmasıyla kamusal faydanın sağlanabilmesi mümkün değildir. Amaç kâr maksimizasyonu değil, kamusal fayda maksimizasyonu olmalıdır. Ülkenin tüm yurttaşlarının emeğiyle ortaya çıkmış olan kamusal değerlerin tüm toplum yararına değil, sadece belirli yandaş şirketlerin batmaktan kurtarılması için kullanılması, Covid-19 salgını koşullarında dahi sermayenin maliyetlerinin yoksul emekçi halkın sırtına yüklenmesi anlamına gelir. Bu da açık bir vicdansızlıktır.

Garı Paylan
Diyarbakır

MUHALEFET ŞERHİ

Plan Bütçe Komisyonu Başkanlığına

2/2812 Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine ilişkin

İYİ Parti Muhalefet şerhi

15/04/2020

Giriş

1 Aralık 2019'da Wuhan'da ortaya çıkan Kovid-19, 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel salgın ilan edildi. Virüs, bugün itibarıyla 2 milyon kişiyi enfekte etti. Yaklaşık 130 bin kişinin ölümüne neden oldu.

Salgın yalnızca sağlığımızı değil, ekonomik sistemimizi de tehdit etmektedir. Geçtiğimiz ocak ayında dünya ekonomisinin 2020 yılını %3 büyümeye ile geçireceğini öngören IMF, bu hafta içerisinde yayınladığı raporda 1929 buhranından daha sert bir düşüş içerisinde olduğumuzu ifade ederek, 2020 yılına ilişkin küresel büyümeye tahminini %3 küçülmeye çevirdi. Tek başına bu veri dahi ekonomik olarak ne denli zorlu bir süreçten geçtiğimizi anlamak için yeterlidir.

Yine ocak ayında Türk Ekonomisi'nin %3 büyüyeceğini öngören IMF, bu kez %5 küçülme tahmini yaptı. Türkiye için enflasyon tahmini de bu yıl ve gelecek yıl için yüzde 12 olarak belirlendi. Ülkedeki işsizlik oranının ise bu yıl 17,2, gelecek yıl yüzde 15,6 seviyesinde gerçekleşeceği öngörüldü. Bu rakamlar son iki yılı derinleşen bir kriz ortamında geçiren Türk Ekonomisi'nde alınması gereken önlemlerin boyutunu da işaret etmektedir.

Sanayimizin lokomotifi otomotivde üretim neredeyse durmuş vaziyettedir. En çok ihracat yapan ikinci sektörümüz tekstil yıl sonuna kadar %35 daralma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Keza, geçtiğimiz yıl 35 Milyar Dolar gelir elde ettiğimiz turizm sektörü için 2020'nin kayıp bir yıl olacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

Diğer taraftan, hükümetin salgına karşı aldığı önlemler nedeniyle 150 bin işyeri kapanmış, yaklaşık 7 milyon insanımız işini yapamaz duruma gelmiştir. Kayıt dışı çalışan ve işinden ayrılmak zorunda kalan insanlarımızla birlikte ilk etapta krizin asgari 10 milyon haneyi etkilediği anlaşılmaktadır.

Tüm bu rakamlar, içinden geçtiğimiz sürecin, daha önce karşılaştığımız krizlerden farkını ortaya koymaktadır. Bu daha önce karşılaşmadığımız durum, açık bir şekilde, firmalarımız ve hane halkı için radikal tedbirleri zaruri kılıyor. Fakat, hükümetin 18 Mart'ta açıkladığı "Ekonomik İstikrar Kalkanı" paketi ve sonrasında ilan edilen destekler bu radikal tedbirleri içermekten bir hayli uzaktır.

2/2812 sayılı kanun teklifi, son bir aydır yürütme tarafından uygulamaya konan destek düzenlemelerinin yeni bir fazını oluşturmaktadır. 14 maddeden oluşan teklif, kamunun sahip

olduğu taşınmazlara ilişkin satış ve kira bedelleri ertelemelerini, İş Kanunu'nda yapılan birtakım değişiklikleri ve Varlık Fonu'na tanınan yeni muafiyetleri içermektedir. İçerdiği birçok düzenleme ile tarafımızca olumlu bulunsa da krizin şartlarının bu denli ağırlaştığı bir dönemde eksik olduğu da ortadadır.

Teklif, daha önce bizim de kamuoyu ile paylaştığımız birtakım ihtiyaçlara dair çerçeve mahiyettedir. Buna rağmen hem kapsam bakımından, hem de uygulamaya konacak desteklerin tutarları bakımından yetersiz kalacağı açıktır.

Maddeler Üzerine Görüşler

Madde-1

Madde ile, yeni koronavirüs (Covid-19) salgınından kaynaklanan nedenlerle faaliyetlerini yürütemeyen veya faaliyetlerinde aksama meydana gelen ve bu nedenle de gelir kaybına uğrayan işletmeler ile salgının vatandaşlarımız üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve çeşitli sektörler üzerindeki yükünün hafifletilmesi amacıyla çeşitli alacakların ertelenmesine, alınmamasına veya yapılandırılmasına yönelik imkan verilmektedir. Hazine'nin, konusuna göre farklı bakanlıkların ve belediyelerin, yani kabaca ifade edersek kamunun sahip olduğu taşınmazlarla ilgili olarak, vadesi gelen satış, kira bedellerinin 3 ay ertelenmesi söz konusu. Yine belediyelere ait, gelir vergisi ve sigorta prim ödemeleri, konutlara ve işyerlerine ait su faturası ödemeleri ile KYK ödemelerinin başvuru şartı aranmaksızın üçer ay ertelenmesi düzenlenmektedir. Bir diğer husus, TEDAŞ'a olan borçların yapılandırılmasına ilişkindir.

Biz, bu maddede yapılan düzenlemeyi doğru bulmakla birlikte yetersiz olduğunu düşünüyoruz. Kamunun, birçok işletmenin nakit sıkıntısı çektiği bugünlerde bazı alacaklarını ötelemesi doğrudur. Fakat, bu düzenlemeden yararlanacak birçok firma ve şahsın 3 ay sonra bu ödemeleri nasıl yapacakları muammadır. Biz daha önce de dile getirdiğimiz gibi, bu ertelenen ödemelerin yine faizsiz bir biçimde en az bir yıllık bir ödeme planına bağlanması gerektiğini düşünüyoruz. Aksi takdirde, bu üç aylık sürenin sonunda yeni bir düzenleme daha yapmak zorunda kalınacağı muhakkaktır.

Bir diğer husus turizm sektörü özelindedir. Yapılan tüm tahminler, salgın kontrol altına alınırsa 2020'nin son çeyreğinde ekonomik işleyişin eski haline dönebileceğini ortaya koyuyor. Fakat turizm, yapısı itibarıyla mevsime bağımlı bir sektör ve yılın son çeyreğinde toparlanması da mümkün değil. Bu bakımdan seyahat acentalarının 2020 yılına ilişkin ödemelerinin alınmaması sektör için şu aşamada bir anlam ifade etmemektedir. Sektör, tek başına kapsamlı bir paket ile desteklenmez ise telafisi güç bir maliyetle karşı karşıya kalmamız söz konusu olacaktır. Bu açıdan, sektöre yönelik işletme kredilerine erişimdeki sorunların bir an evvel çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Bir diğer konu tarım. Tarım satış kooperatifleri birliklerinin yeniden yapılandırılan ve yılda bir taksit olmak üzere ödenen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklı kredi borçlarının 2020 yılına ait borç taksit ödemesinin faizsiz olarak 2021 yılına ertelenmesi, doğru olmakla

birlikte yine yetersizdir. Tarım, içinden geçtiğimiz süreçte daha radikal tedbirlere ihtiyaç duymaktadır. Bu kapsamda, 2018 ve 2019’dan kalan tarımsal desteklerin derhal ödenmesi ve 2020 yılına ilişkin 22 milyar TL’lik bütçe tahsisatının da en az yarısının nisan ve mayıs aylarında çiftçimize ödenmesi, bazı ürünlerde alım garantisi dahil kapsamlı bir destek programının kamuoyuna ilan edilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Madde-2

Madde ile; yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı yaşanabilecek hak mağduriyetlerinin önlenmesi amacıyla bazı toplantıların ertelenmesine, belge ve lisansların sürelerinin uzatımına ve uzaktan çalışmaya imkan verilmesine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu maddenin de lehinde olduğumuzu dile getirmek gerekli. Salgın ile birlikte hayatımıza giren “sosyal mesafe/fiziki mesafe” uygulaması gereğince, kamusal hizmetlerin sağlandığı alanlar ile toplantı ve kurulların ertelenmesi yerinde bir düzenlemedir. Fakat, muhtarlık seçimlerinden, dernek ve diğer kuruluşlarına kadar neredeyse tüm tüzel kişiler için genel kurullar 3 ay ertelenirken, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’nin genel kurulunun 1 yıl ertelenmesi izaha muhtaçtır.

Madde-3

Madde ile; Covid-19 salgınından en yoğun biçimde etkilenecek işletmeler arasında yer alan ve aynı zamanda turizm sektörünün önemli unsurlarından biri olan seyahat acentalarından; içinde bulunduğumuz dönemde faaliyetine devam etmesi ekonomik olarak mümkün olmayanların işletme belgelerini farklı bir tüzel kişiliğe devredilebilmesine imkan tanınmaktadır.

Düzenlemeye ilişkin görüşümüz olumludur.

Madde-4

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa eklenen madde ile, Devlete ait üniversitelerin tıp fakülteleri ve diş hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezi birimleri ile rektörlüklerine bağlı sağlık hizmeti sunan enstitülerin döner sermaye işletmesi birimlerinden, borç karşılama yüzdeleri Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit edilecek oranın altında kalanlara, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden kaynak aktarılabilmesine imkan verilmektedir.

Düzenlemenin, salgınla mücadelede cesaretle görev yapan sağlık kuruluşlarımızdan üniversite hastanelerinde bir rahatlama sağlayacağı kanaatindeyiz.

Madde-5

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki engelli bakım merkezlerinde ve huzurevlerinde bakıma muhtaç engellilerimize ve ekonomik yoksunluğu olan yaşlılarımıza ücretsiz yatılı kurum bakımı hizmeti verilmektedir. İçinde bulunduğumuz dönemde yeni

koronavirüs (Covid-19) salgın hastalığı nedeniyle engelli bakım merkezlerinden ve özel huzurevlerinden hizmet alınması uygulamasının kolaylaştırılması, yaşlı ve engelli vatandaşlarımız açısından hayati önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, yapılan düzenlemeyle Sosyal Hizmetler Kanununun ilgili hükümleri uyarınca aranan gelir ölçütleri ile ağır engellilik şartının üç ay süreyle dikkate alınmaksızın yaşlılarımıza ve engellilerimize hizmet verilmesi amaçlanmaktadır. İhtiyaç duyulması halinde bu süre Cumhurbaşkanınca bir yıla kadar uzatılabilecektir.

Düzenlemeye ilişkin görüşümüz olumludur.

Madde-6-7-8-9

İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen geçici madde ile, maddenin yürürlüğe girdiği tarihte iş sözleşmesi bulunmakla birlikte, istihdamı korumaya yönelik olarak 4857 sayılı İş Kanununa Teklifle eklenmesi öngörülen geçici 10 uncu madde uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile işten çıkarıldığında işsizlik ödeneğine hak kazanamayan işçilere, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almamak kaydıyla ve üç ay süreyle, bu süre içinde ücretsiz izinde buldukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, Fondan günlük 39,24 Türk Lirası nakdi ücret desteği verilmesi amaçlanmaktadır.

Salgın istihdamı da derinden etkilemiş durumdadır. Buna karşı olarak hükümet, ilk etapta kısa çalışma ödeneğinin şartlarını gevşeterek çözüm bulmaya çalışıldı. Aradan geçen 10 günde bunun da ne kadar yetersiz olduğu görüldü. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kısa çalışma ödeneğine bugüne kadar 200 binden fazla firmanın ve 2 milyondan fazla çalışan başvuru yaptığını bunlardan 700 bininin onaylandığını açıkladı. Bu konu hakkında da 7. Madde düzenlemesi yapılıyor. Düzenleme başvuruların sonuçlanması açısından bakanlıkça yapılan incelemeyi kaldırıyor. Kamunun bu sayıda başvuruyu ivedilikle inceleyerek karara bağlaması, hem inceleme yapan personel sayısı bakımından hem de kamunun iş yükü açısından pek de makul bir beklenti değildir. Bu bakımdan 7. Maddeye ilişkin düzenlemeyi de doğru bulmaktayız.

Teklifin 6. maddesi Kısa Çalışma Ödeneği'nden yararlanamayan firmalar için ücretsiz izin hakkını düzenlemektedir. Bu kapsamda teklif metninde günlük 39,24 TL olarak belirlenen ücret, 30 gün üzerinden hesap edildiğinde aylık 1.177,2 TL tutarında ödemenin yapılacağı anlaşılmaktadır. Dahası düzenleme bu ücretten damga vergisi kesintisini de öngörmektedir.

Kısa çalışma ödeneğinin esnetilen şartlarını dahi sağlamayan çok fazla sayıda çalışan olduğu muhakkaktır ve bu vatandaşlarımızın İşsizlik Fonu'ndan sağlanan birtakım sosyal güvenlik uygulamaları ile desteklenmesi de gayet uygun bir yaklaşımdır. Bu bakımdan teklifin yönetimi doğru bulmaktayız. Fakat, teklifin öngördüğü 1.177,2 TL'lik desteği kabul edilmesi mümkün değildir.

Bizim önerimiz, bu madde kapsamında izne ayrılanlara da, tıpkı kısa çalışma ödeneğinde olduğu gibi, brüt asgari ücretin %60'ı kadar, yani aylık 1762 TL'lik destek sağlanması yönündedir.

Böylece, düzenlemenin Kısa Çalışma Ödeneği ile Ücretsiz İzin uygulaması arasında gözetmediği adalet bir nebze olsa da sağlanmış olacaktır. İşin adalet yönünün yanın da, daha düşük yardım, daralan talebe daha az katkı sağlayacaktır. Oysa makro açıdan yapılması gereken, toplam talebi mümkün olduğu kadar yükseltmeyi gerektirmektedir. Bu yaklaşım tarzı bir bakıma, hükümetin, salgının ve etkilerinin kısa süre içerisinde ortadan kalkacağını (önümüzdeki 3 ay) düşündüğünü göstermektedir. Ortaya konan tedbirler, Ekonomik İstikrar Kalkanı, Kısa Çalışma Ödeneği, İşten Çıkarma Yasağı, tarife dışı kısıtlar, hükümetin bu süreci en az kamusal yük ile atlatmak istediğini, bürokratik engeller ile de bu süreci yöneteceğini düşündüğünü ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan kendi nam ve hesabına çalışan zanaatkarlar (Bağ-Kur), günlük yevmiye ile hayatını idame ettiren vatandaşların bu kapsamdan yararlanması mümkün değil. Mevzuat bu vatandaşlarımıza işveren kimliği yüklüyor olsa da realitede bunlar da günlük kazançları ile hayatlarını kazanmaktadır.

Diğer taraftan Kısa Çalışma Ödeneği ve bu madde ile yapılan yapılan düzenlemeler yalnızca SGK'ya kayıtlı çalışanlar için geçici çözümleri hedeflemektedir. Türkiye'deki çalışanların %35'i kayıtdışı istihdam edilmektedir ve bu kişiler uygulamanın dışında kalmaktadır.

Salgına yönelik alınan önlemler kapsamında 7 milyon vatandaşımız işini yapamaz duruma gelmiştir. Buna salgın öncesi durumda 6,5 milyona varan geniş anlamda işsiz sayısını da şu ana kadar ilan edilen destek paketlerinin ne denli yetersiz olduğunu ortadadır. Şurası çok açık ki, Türkiye'deki asgari 10 milyon hanenin sosyal destek kapsamına alınması ve hane başına 1000 TL değil, kişi başına 500 TL üzerinden "hanehalkı kuponları" ile desteklenmesi gerekir.

Madde 10-11

10.madde ile; "mücbir sebep" hallerinde kamu ödemelerinde aksaklıklar yaşanmaması, hak sahiplerinin mağduriyetine yol açılmaması amacıyla, işlem süreçlerinin ne şekilde yürütüleceğinin belirlenmesi yetkisi Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmekte, bununla birlikte yaşanabilecek gecikmelerden dolayı vatandaş ve/veya kurumların muhtemel idari ve mali yaptırımlardan kaynaklı mağduriyetlerinin önlenmesini,

11.madde ise kaçakçılıkla mücadelede el konulan ancak henüz tasfiyelik hale gelmemiş olan ve bulaşıcı salgın hastalıkla mücadelede doğrudan ilgili tıbbi cihaz ve malzemeler, test materyali, plazma, etil alkol, izopropil alkol, gliserol, maske, eldiven, tulum, galoş, kolonya, dezenfektan, dezenfeksiyon cihazları, solunum cihazı, yoğun bakım malzemesi, ilaç, aşı, ilk yardım araç-gereçleri ve bunların üretiminde kullanılan cihaz ve malzemelerin bekletilmeyerek ilgili kamu kurumuna tahsisi amaçlanmaktadır.

Düzenlemeler, salgın süresince karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin teknik birtakım düzenlemeler içermekte olup tarafımızca da olumlu görülmektedir.

Madde- 12

Madde ile ihtiyatlılık politikası gereği olarak, şirket kaynaklarının nakit kâr dağıtımını yapılmak suretiyle azaltılmaması, şirketlerimizin mevcut özkaynak yapılarının korunması ve ilave finansman ihtiyacının doğmaması amacıyla; 30/9/2020 tarihine kadar yapılacak kâr dağıtımlarına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Düzenleme ile makro ihtiyari düzenlemeler dediğimiz tedbirler çerçevesinde Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde temettü dağıtımına kısıt getiriliyor ve vergi ve ayrılan ihtiyatlar sonrası karın en fazla %25'ini ortaklarına temettü olarak dağıtılması öngörülüyor. Yani şirkete tasarruf et, bünyeni güçlendir diyor. Ekonomik sonucu olaya nereden baktığınıza ve şirketin ortaklık yapısına göre değişmekle birlikte dağıtılmayan karın toplam talepten çekilen harcama olduğu göz önüne alınmalıdır. 15-20 ortaktan oluşan bir şirketin bu ortamda kar dağıtması toplam talebi olumlu etkileme gücüne sahip olmasa da. Halka açık çok ortaklı şirketlerden temettü alanların bir bölümünün bu gelirlerini harcayacağı ve dolayısıyla toplam talep üzerinden istihdama olumlu katkı sağlanacağı açıktır.

Diğer taraftan, bu konunun, şirket yönetim ve genel kurullarının takdirine bırakılması gerektiği de ortadadır. Halihazırdaki durumda, firmaların nakit ve gelir yönetimleri konusunda en doğru kararı verecekleri de muhakkaktır. Ayrıca düzenleme bu haliyle, sermaye kontrolüne dair endişeleri de gündeme taşıma tehlikesi taşımaktadır.

Madde-13-14

Komisyonla havale edilen teklif metninde yer almayan maddeler, 6585 sayılı perakende ticaretin düzenlenmesi hakkında kanuna ek madde düzenlemesini öngörüyor. Bu kapsamda Fahiş Fiyat Artışı, Stokçuluk ve Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu'nun kurulması, kurul üyeleri ve yetkileri tanımlanmaktadır.

Her şeyden evvel usul açısından, üretimi, ticareti dolayısıyla piyasayı birçok açıdan etkilemesi muhtemel bir değişikliğin görüşmelerin sonunda bir önerge marifetiyle gündeme alınarak kabul edilmiş olması kabul edilebilir bir tutum değildir. Diğer taraftan, kanun tekniği açısından, fahiş fiyatın, stokçuluğun, haksız fiyatın tanımını dahi yapmadan, idari para cezasına tabi suç ihdası oldukça yanlıştır. Düzenleme bu haliyle devletin, piyasaya ilişkin düzenleme görevini aşan mahiyette uygulamalara sebebiyet verebilecek niteliktedir.

Madde 15-16

Madde ile; Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetim A.Ş. ve Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler ile alt fonlarının sağlıklı bir biçimde denetlenmesinin sağlanabilmesi için denetim raporlarının sunulmasına ilişkin tarih haziran ayından eylül ayına alınmaktadır.

Düzenleme ile TVF denetiminin Hazirandan Eylülle erteleniyor. Yine 3 aylık süre ön plana çıkıyor. Salgının yarattığı ekonomik sorunlarla denetimin üç ay ertelenmesinin bağlantısı muğlaktır. Kanun gereği TBMM denetimi zaten denetim değil. Yasası gereği, CB tarafından

belirlenen dış denetim şirketi ile eski Başbakanlık Teftiş Kurulu ve Hazine ve M Bakanlığı Kontrolörler Kurulu elemanlarınca, Sayıştay değil, tarafından yapılan denetim üzerinden denetim yapabilen TBMM henüz 2016 - 2017 yılları denetimini tamamlayamamıştır.

Madde gerekçesi, “Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. ile alt fonlar ve Şirket tarafından kurulacak şirketler Covid-19 salgınının olumsuz neticelerinin telafisine işlemin hızlı icrasının temini ve işlem çeşitliliği sağlamak suretiyle piyasanın hareketlenmesine katkıda bulunacak finansal açıdan zor duruma düşecek büyük kuruluşların ayakta kalmasında onlara klasik banka kredisinden farklı seçenekler ve destekler kilit rol oynayacaktır” şeklindedir.

Her ne kadar madde gerekçesi, bizim daha önce önerdiğimiz gibi kritik önemdeki firmaların bu dönemde yaşayabileceği sıkıntılar nedeniyle Türkiye Varlık Fonu’nun devreye girmesini öngörse de bu haliyle oldukça suistimale açıktır. Düzenleme bu haliyle, kritik önemdeki firmalarımızı değil, daha önce İstanbul Finans Merkezinde şahit olduğumuz gibi şahısları korumaya açık kapı bırakmaktadır. Bizim teklifi bu haliyle kabul etmemiz mümkün değildir.

Bizim önerimiz, Türkiye’nin üretim gücünü en az hasarla koruyabilmek adına tedarik zincirinde önemli yer tutan ve krizden öncelikli olarak etkilenecek sektörlerdeki firmalarımız başta olmak üzere, yüksek borçluluk nedeniyle üretimi durdurabilecek, iflas etme tehlikesi yaşayabilecek veya bu borçları nedeniyle değerinin çok altında satılma tehlikesi yaşayabilecek firmalar için varlık fonunun devreye girmesi gerektiği şeklindedir.

Bunu yaparken de firmaların sahiplik ve yönetim yapılarında değişiklik yapılmaması ve süreç sonunda yeniden firmalara devredilmesi şartıyla, bu firmalarımızın için borç-hisse takası uygulaması düşünülmelidir.

Pek çok ülke, üretim güçlerini koruyabilmek, bu tip iflasların önüne geçmek amacıyla fonlar oluşturdu. Almanya bu kapsamda 100 milyar Euro’luk bir kaynak ayırdı. Bankalarda mevcut takipteki alacakların yüksekliği dikkate alındığında, bu sürecin varlık fonu üzerinden yürütülmesi, aynı zamanda finans sektörünün bir savrulmaya sürüklenmesinin de önüne geçmeye yardımcı olacaktır.

Sonuç olarak Türk Ekonomisi’nin bu noktada esas ihtiyacı yeni bir makro çerçeve, yeni makro hedefler, yeni bir maliye ve para politikası seti ve bunların hepsinin bir uyum içerisinde bulunduğu bütüncül bir strateji, dolayısıyla yeni bir ekonomi programıdır. Bu bakış açısı ortaya konmadan, krizi en az hasarla atlatmak mümkün değildir.

İsmail Tatlıoğlu

Bursa

MANİSA MİLLETVEKİLİ UĞUR AYDEMİR
VE 115 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19)
SALGINININ EKONOMİK VE SOSYAL HAYATA
ETKİLERİNİN AZALTILMASI HAKKINDA
KANUN İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

**Bazı alacakların ertelenmesi, alınmaması
veya yapılandırılması**

MADDE 1- (1) Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle;

a) Hazine taşınmazlarına ilişkin olarak sözleşmeye istinaden ödenmesi gereken bedeller ile ecrimisil bedellerinden 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenleri başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelemeye Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir. Bu süreler, bitiminden itibaren Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

b) Turizm tesisi maksadıyla verilen izinler hariç olmak üzere 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince Devlet ormanlarında gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri adına verilen izinler ile Orman Genel Müdürlüğü tarafından 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet ihale Kanunu gereğince kiraya verilen mesire yerleri ve taşınmazlardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedeller başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya Tarım ve Orman Bakanı yetkilidir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Ayrıca verilen izinlerin erteleme dönemi içerisinde tahakkuk eden ilk yıl bedellerine karşılık banka teminat mektubu alınarak yer teslimi yapılabilir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19)
SALGINININ EKONOMİK VE SOSYAL HAYATA
ETKİLERİNİN AZALTILMASI HAKKINDA
KANUN İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

**Bazı alacakların ertelenmesi, alınmaması
veya yapılandırılması**

MADDE 1- (1) Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle;

a) Hazine taşınmazlarına ilişkin olarak sözleşmeye istinaden ödenmesi gereken bedeller ile ecrimisil bedellerinden 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenleri başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelemeye Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir. Bu süreler, bitiminden itibaren Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

b) Turizm tesisi maksadıyla verilen izinler hariç olmak üzere 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince Devlet ormanlarında gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri adına verilen izinler ile Orman Genel Müdürlüğü tarafından 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet ihale Kanunu gereğince kiraya verilen mesire yerleri ve taşınmazlardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedeller başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya Tarım ve Orman Bakanı yetkilidir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Ayrıca verilen izinlerin erteleme dönemi içerisinde tahakkuk eden ilk yıl bedellerine karşılık banka teminat mektubu alınarak yer teslimi yapılabilir.

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

c) 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanununa tabi yerlerde 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılan kiralamalardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedeller başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya Tarım ve Orman Bakanı yetkilidir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

ç) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralamadan kaynaklanan bedellerin veya tutarların, 19/3/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımlarının 3 ay ertelenmesine büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve birliklerde meclis; bağlı kuruluşlarda ise yetkili karar organı yetkilidir. Bu süreler, bitiminden itibaren Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Söz konusu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak kira bedelleri tahsil edilmez.

d) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının gelir vergisi tevkifatı beyan ve ödeme süreleri, tüm sosyal sigorta prim ödemelerinden, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenler 3 ay ertelenir. Bu süreler, bitiminden itibaren 3 aya kadar Cumhurbaşkanı tarafından uzatılabilir. Bunlar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Erteleme

c) 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanununa tabi yerlerde 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılan kiralamalardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedeller başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya Tarım ve Orman Bakanı yetkilidir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

ç) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralamadan kaynaklanan bedellerin veya tutarların, 19/3/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımlarının 3 ay ertelenmesine büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve birliklerde meclis; bağlı kuruluşlarda ise yetkili karar organı yetkilidir. Bu süreler, bitiminden itibaren ilgisine göre Çevre ve Şehircilik Bakanı veya İçişleri Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Söz konusu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak kira bedelleri tahsil edilmez.

d) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının gelir vergisi tevkifatı beyan ve ödeme süreleri, tüm sosyal sigorta prim ödemelerinden, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenler 3 ay ertelenir. Bu süreler, bitiminden itibaren 3 aya kadar Cumhurbaşkanı tarafından uzatılabilir. Bunlar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

süresince 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan tarh ve ceza kesme zamanaşımı süreleri işlemez ve zamanaşımı işlemeyen süreler kadar uzar.

e) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının konutlara ve faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işyerlerine ilişkin su tüketimine bağlı alacakları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenlerle sınırlı olmak üzere belediye meclisi tarafından 3 ay ertelenebilir. Bu süreler, bitiminden itibaren 3 aya kadar belediye meclisince uzatılabilir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

f) Büyükşehir belediyeleri ile belediyeler, kendisinden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan gerçek ve tüzel kişilere, toplu taşıma hizmetinin kesintisiz olarak yürütülebilmesiyle sınırlı olacak şekilde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık süreyle sınırlı olmak üzere meclis kararıyla; gelir desteği ödemesi yapabilir, belirlenen döneme tekabül eden ruhsat, izin, hat kirası borçlarını faizsiz olarak 3 ay erteleyebilir. Çevre ve Şehircilik Bakanı bu süreleri, bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya yetkilidir. Ruhsat, izin, hat kirası borçları ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

g) Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergilerinin, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunulamayan dönemlere isabet eden kısmı alınmaz.

ğ) 16/8/1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanununun

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Erteleme süresince 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan tarh ve ceza kesme zamanaşımı süreleri işlemez ve zamanaşımı işlemeyen süreler kadar uzar.

e) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının konutlara ve faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işyerlerine ilişkin su tüketimine bağlı alacakları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenlerle sınırlı olmak üzere belediye meclisi tarafından 3 ay ertelenebilir. Bu süreler, bitiminden itibaren 3 aya kadar belediye meclisince uzatılabilir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

f) Büyükşehir belediyeleri ile belediyeler, kendisinden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan gerçek ve tüzel kişilere, toplu taşıma hizmetinin kesintisiz olarak yürütülebilmesiyle sınırlı olacak şekilde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık süreyle sınırlı olmak üzere meclis kararıyla; gelir desteği ödemesi yapabilir, belirlenen döneme tekabül eden ruhsat, izin, hat kirası borçlarını faizsiz olarak 3 ay erteleyebilir. Çevre ve Şehircilik Bakanı bu süreleri, bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya yetkilidir. Ruhsat, izin, hat kirası borçları ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

g) Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergilerinin, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunulamayan dönemlere isabet eden kısmı alınmaz.

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

16 ncı maddesi kapsamındaki kredi borçları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenlerle sınırlı olmak üzere, başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenir. Bu süreler, bitiminden itibaren Gençlik ve Spor Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Söz konusu borçlar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı, faiz veya Yİ-ÜFE uygulanmadan tahsil edilir.

h) Tarım satış kooperatifleri birliklerinin 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca yeniden yapılandırılan ve yılda bir taksit olmak üzere ödenen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklı kredi borçlarının 2020 yılına ait borç taksit ödemesi, faizsiz olarak 2021 yılına ertelenmiş, 2021 yılı dahil daha sonraki yıllarda ödenecek taksit tutarları da faizsiz olarak birer yıl ertelenmiştir.

ı) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 35 inci maddesinde düzenlenen yıllık aidat 2020 yılında alınmaz.

i) Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nin (TEDAŞ) elektrik tüketiminden kaynaklanan alacakları (özelleştirme devir işlemleri sırasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklar) aşağıdaki hükümler uyarınca yapılandırılır.

1) Vadesi 1/2/2020 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla geldiği hâlde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ödenmemiş ve 23/2/2017 tarihli ve 6824 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ve geçici 1 nci maddesi uyarınca yapılandırılmamış olan alacaklarının asıllarının tamamının, 2021 yılının Eylül ayı sonuna kadar TEDAŞ'a iletilmek

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

ğ) 16/8/1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanununun 16 ncı maddesi kapsamındaki kredi borçları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenlerle sınırlı olmak üzere, başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenir. Bu süreler, bitiminden itibaren Gençlik ve Spor Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Söz konusu borçlar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı, faiz veya Yİ-ÜFE uygulanmadan tahsil edilir.

h) Tarım satış kooperatifleri birliklerinin 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca yeniden yapılandırılan ve yılda bir taksit olmak üzere ödenen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklı kredi borçlarının 2020 yılına ait borç taksit ödemesi, faizsiz olarak 2021 yılına ertelenmiş, 2021 yılı dahil daha sonraki yıllarda ödenecek taksit tutarları da faizsiz olarak birer yıl ertelenmiştir.

ı) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 35 inci maddesinde düzenlenen yıllık aidat 2020 yılında alınmaz.

i) Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nin (TEDAŞ) elektrik tüketiminden kaynaklanan alacakları (özelleştirme devir işlemleri sırasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklar) aşağıdaki hükümler uyarınca yapılandırılır.

1) Vadesi 1/2/2020 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla geldiği hâlde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ödenmemiş ve 23/2/2017 tarihli ve 6824 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ve geçici 1 nci maddesi uyarınca yapılandırılmamış

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

üzere dağıtım/perakende satış şirketlerine veya TEDAŞ'a yazılı başvuruda bulunulması ve ödenmesi gereken tutarın ilk taksiti 2021 yılının Ekim ayının son gününe kadar ödenmek üzere ve her yıl ilk taksitin tekabül ettiği ayda toplam üç eşit taksitte ödenmesi şartıyla, bu alacakların ödenen kısmına isabet eden fer'ilerinin tahsilinden vazgeçilir. Bu alt bent hükümlerine uygun ödeme yapıldığı takdirde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki sürelerle herhangi bir faiz, zam ve katsayı uygulanmaz.

2) Bu bent kapsamına giren alacaklarla ilgili olarak dava açılması ya da icra takibi yapılması hâlinde 6824 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (i), (j), (k), (1) ve (m) bentleri gereğince işlem yapılır.

3) Bu bent kapsamına giren tüm alacaklarla ilgili olarak, 1/2/2020 tarihinden itibaren 2023 yılı Ekim ayı son gününe kadar ilgili kanunlarda öngörülen zamanaşımı süreleri işlemez.

4) Bu bent kapsamına giren alacaklara karşılık bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş olan tutarların bu bent hükümlerine dayanılarak red ve iadesi yapılmaz.

5) Bu bent kapsamında belirlenen ödemelerin süresinde gerçekleştirilmemesi halinde bu bent hükümlerinden yararlanma hakkı kaybedilir.

6) Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar TEDAŞ tarafından belirlenir.

Süre uzatımı, toplantı erteleme ve uzaktan çalışma

MADDE 2- (1) Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle;

a) 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında verilmiş olup 2020 yılı içinde geçerlilik süresi dolacak olan lisansların geçerlilik süresi bir yıl uzatılmıştır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

olan alacaklarının asıllarının tamamının, 2021 yılının Eylül ayı sonuna kadar TEDAŞ'a iletilmek üzere dağıtım/perakende satış şirketlerine veya TEDAŞ'a yazılı başvuruda bulunulması ve ödenmesi gereken tutarın ilk taksiti 2021 yılının Ekim ayının son gününe kadar ödenmek üzere ve her yıl ilk taksitin tekabül ettiği ayda toplam üç eşit taksitte ödenmesi şartıyla, bu alacakların ödenen kısmına isabet eden fer'ilerinin tahsilinden vazgeçilir. Bu alt bent hükümlerine uygun ödeme yapıldığı takdirde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki sürelerle herhangi bir faiz, zam ve katsayı uygulanmaz.

2) Bu bent kapsamına giren alacaklarla ilgili olarak dava açılması ya da icra takibi yapılması hâlinde 6824 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (i), (j), (k), (l) ve (m) bentleri gereğince işlem yapılır.

3) Bu bent kapsamına giren tüm alacaklarla ilgili olarak, 1/2/2020 tarihinden itibaren 2023 yılı Ekim ayı son gününe kadar ilgili kanunlarda öngörülen zamanaşımı süreleri işlemez.

4) Bu bent kapsamına giren alacaklara karşılık bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş olan tutarların bu bent hükümlerine dayanılarak red ve iadesi yapılmaz.

5) Bu bent kapsamında belirlenen ödemelerin süresinde gerçekleştirilmemesi halinde bu bent hükümlerinden yararlanma hakkı kaybedilir.

6) Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar TEDAŞ tarafından belirlenir.

Süre uzatımı, toplantı erteleme ve uzaktan çalışma

MADDE 2- (1) Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle;

a) 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında verilmiş olup 2020 yılı içinde geçerlilik süresi dolacak olan lisansların geçerlilik süresi bir yıl uzatılmıştır.

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

b) 10/6/1946 tarihli ve 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun kapsamında ticaret gemilerine düzenlenen ve 11/3/2020 tarihi ile 31/7/2020 tarihi aralığında süresi dolan veya dolacak denize elverişlilik belgelerinin süresi, 1/8/2020 tarihine kadar uzatılır. Bu süreyi, bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yetkilidir.

c) 4922 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi kapsamında yapılacak denetlemeler 1/8/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süreyi 3 aya kadar uzatmaya Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yetkilidir.

ç) 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ve 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre dernekler tarafından verilecek bildirim ve beyannameler ile dernek genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, 3 aya kadar İçişleri Bakanınca uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, ertelemenin sona erdiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.

d) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamındaki genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, ilgili Bakan tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, ertelemenin sona erdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.

e) 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu kapsamındaki genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, Tarım ve Orman Bakanınca 3 aya kadar uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, ertelemenin sona erdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.

b) 10/6/1946 tarihli ve 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun kapsamında ticaret gemilerine düzenlenen ve 11/3/2020 tarihi ile 31/7/2020 tarihi aralığında süresi dolan veya dolacak denize elverişlilik belgelerinin süresi, 1/8/2020 tarihine kadar uzatılır. Bu süreyi, bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yetkilidir.

c) 4922 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi kapsamında yapılacak denetlemeler 1/8/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süreyi 3 aya kadar uzatmaya Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yetkilidir.

ç) 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ve 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre dernekler tarafından verilecek bildirim ve beyannameler ile dernek genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, 3 aya kadar İçişleri Bakanınca uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, ertelemenin sona erdiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.

d) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamındaki genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, ilgili Bakan tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, ertelemenin sona erdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.

e) 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu kapsamındaki genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, Tarım ve Orman Bakanınca 3 aya kadar uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, ertelemenin sona erdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

f) 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 61 inci maddesi uyarınca 2020 yılı Mayıs ayı içinde yapılması gereken Birlik Genel Kurulu, bir sonraki yıl Genel Kurulu ile birlikte yapılır.

g) 18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 33 üncü maddesine göre yapılması gereken seçimler 2020 yılında yapılmaz.

ğ) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde yürütülen faaliyetlerin Ar-Ge ve tasarım merkezleri dışında da yapılmasına; 26/06/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında Bölge sınırları içinde yürütülen faaliyetlerin Bölge dışında da yürütülmesine 11/3/2020 tarihinden itibaren 4 ay süreyle sınırlı olmak üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından izin verilebilir. Bu süre, bitiminden itibaren Sanayi ve Teknoloji Bakanınca 3 aya kadar uzatılabilir. İzin verilmesi durumunda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilgilendirilmesi kaydıyla, 5746 sayılı Kanun ile 4691 sayılı Kanun kapsamındaki indirim, istisna, destek ve teşviklerden yararlanmaya devam edilir.

h) 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen tespit 2020 yılı için 15 Temmuz 2020 tarihi esas alınarak gerçekleştirilir ve en geç 31 Temmuz 2020 tarihine kadar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına gönderilir. Aynı fıkranın (b) bendi uyarınca yapılacak tespiti 15 Temmuz 2020 tarihi esas alınarak yapılır ve Eylül ayının ilk haftasında Resmi Gazetede yayımlanır. Bu süreleri 15 Mayıs 2021 tarihine kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

f) 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 61 inci maddesi uyarınca 2020 yılı Mayıs ayı içinde yapılması gereken Birlik Genel Kurulu, bir sonraki yıl Genel Kurulu ile birlikte yapılır.

g) 18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 33 üncü maddesine göre yapılması gereken seçimler 2020 yılında yapılmaz.

ğ) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde yürütülen faaliyetlerin Ar-Ge ve tasarım merkezleri dışında da yapılmasına; 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında Bölge sınırları içinde yürütülen faaliyetlerin Bölge dışında da yürütülmesine 11/3/2020 tarihinden itibaren 4 ay süreyle sınırlı olmak üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından izin verilebilir. Bu süre, bitiminden itibaren Sanayi ve Teknoloji Bakanınca 3 aya kadar uzatılabilir. İzin verilmesi durumunda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilgilendirilmesi kaydıyla, 5746 sayılı Kanun ile 4691 sayılı Kanun kapsamındaki indirim, istisna, destek ve teşviklerden yararlanmaya devam edilir.

h) 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen tespit 2020 yılı için 15 Temmuz 2020 tarihi esas alınarak gerçekleştirilir ve en geç 31 Temmuz 2020 tarihine kadar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına gönderilir. Aynı fıkranın (b) bendi uyarınca yapılacak tespit ise 15 Temmuz 2020 tarihi esas alınarak yapılır ve Eylül ayının ilk haftasında Resmi Gazetede yayımlanır. Bu süreleri 15 Mayıs 2021 tarihine kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

ı) 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu kapsamında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle, anılan Kanun kapsamındaki toplu iş sözleşmesinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavta ilişkin süreçler durdurulmuştur. Durdurulan süreçlere ilişkin anılan Kanunda yer alan süreler birinci cümledeki üç aylık dururma süresi boyunca işlemez. Bu süreler, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden itibaren işlemeye başlar. Cumhurbaşkanı, bu bentte yer alan üç aylık süreyi bitiminden itibaren üç aya kadar uzatmaya yetkilidir.

ı) Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiraya verilmesi, trampaşı, arsa veyakat karşılığı inşaat yaptırılması ve sınırlı aynı hak tesisi işlemleri ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi ve kullanma izni verilmesi ihaleleri, 31/7/2020 tarihine kadar hizmet bedeli karşılığında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bağlı ve ilgili kuruluşları ile bunların iştiraklerine ait teknik altyapı kullanılmak suretiyle elektronik ortamda yapılabilir. Bu süre Çevre ve Şehircilik Bakanınca 3 aya kadar uzatılabilir. Bu ihalelere ilişkin usul ve esaslar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenir.

MADDE 3- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşletme belgesi bir işletmeye mahsus olmak üzere tüzel kişilere verilir. Bakanlıktan izin almak kaydıyla işletme belgesi acenta unvanından bağımsız olarak başka bir tüzel kişiliğe devredilebilir ve devir Bakanlık siciline işlendiği tarihte hüküm ifade eder. Devredilen işletme belgesinde yer alan acenta unvanı veya iltibasa yol açacak unvan on yıl içerisinde hiç bir seyahat acentasına kullanırlmaz. İşletme belgesini devreden tüzel kişiliğe üç yıl içerisinde yeniden işletme belgesi verilmez. Belge devrine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

ı) 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu kapsamındaki yetki tespitlerinin verilmesi, toplu iş sözleşmelerinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavta ilişkin süreler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle uzatılmıştır. Cumhurbaşkanı, bu bentte yer alan üç aylık süreyi bitiminden itibaren üç aya kadar uzatmaya yetkilidir.

ı) Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiraya verilmesi, trampaşı, arsa veya kat karşılığı inşaat yaptırılması ve sınırlı aynı hak tesisi işlemleri ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi ve kullanma izni verilmesi ihaleleri, 31/7/2020 tarihine kadar hizmet bedeli karşılığında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bağlı ve ilgili kuruluşları ile bunların iştiraklerine ait teknik altyapı kullanılmak suretiyle elektronik ortamda yapılabilir. Bu süre Çevre ve Şehircilik Bakanınca 3 aya kadar uzatılabilir. Bu ihalelere ilişkin usul ve esaslar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenir.

MADDE 3- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşletme belgesi bir işletmeye mahsus olmak üzere tüzel kişilere verilir. Bakanlıktan izin almak kaydıyla işletme belgesi acenta unvanından bağımsız olarak başka bir tüzel kişiliğe devredilebilir ve devir Bakanlık siciline işlendiği tarihte hüküm ifade eder. Devredilen işletme belgesinde yer alan acenta unvanı veya iltibasa yol açacak unvan on yıl içerisinde hiç bir seyahat acentasına kullanırlmaz. İşletme belgesini devreden tüzel kişiliğe üç yıl içerisinde yeniden işletme belgesi verilmez. Belge devrine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 4- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 45- Devlete ait üniversitelerin tıp fakülteleri ve diş hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezi birimleri ile rektörlüklerine bağlı sağlık hizmeti sunan enstitülerin döner sermaye işletmesi birimlerinden, borç karşılama yüzdeleri Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit edilecek oranın altında kalanlara Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden kaynak aktarılabilir.

Birinci fıkraya ilişkin usul ve esaslar Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir ve yapılacak harcamalara ilişkin iş ve işlemler Hazine ve Maliye Bakanlığı denetim elemanları tarafından denetlenir. Denetimlerde, aktarılan tutarların belirlenen esaslar çerçevesinde ve amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı ayrıntılı olarak değerlendirilir.”

MADDE 5- 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 18- Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle;

a) Bakım merkezlerinde bakım hizmeti sunulabilmesi için ek 7 nci maddenin birinci fıkrasında yer alan gelir ölçütü ve ağır engellilik şartları,

b) Hizmet alımıyla bakım hizmeti sunulabilmesi için ek 10 uncu maddenin birinci fıkrasında yer alan gelir ölçütü şartı,

bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle aranmaz. Cumhurbaşkanı bu süreyi bir yıla kadar uzatmaya yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 4- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 45- Devlete ait üniversitelerin tıp fakülteleri ve diş hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezi birimleri ile rektörlüklerine bağlı sağlık hizmeti sunan enstitülerin döner sermaye işletmesi birimlerinden, borç karşılama yüzdeleri Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit edilecek oranın altında kalanlara Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden kaynak aktarılabilir.

Birinci fıkraya ilişkin usul ve esaslar Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir ve yapılacak harcamalara ilişkin iş ve işlemler Hazine ve Maliye Bakanlığı denetim elemanları tarafından denetlenir. Denetimlerde, aktarılan tutarların belirlenen esaslar çerçevesinde ve amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı ayrıntılı olarak değerlendirilir.”

MADDE 5- 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 18- Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle;

a) Bakım merkezlerinde bakım hizmeti sunulabilmesi için ek 7 nci maddenin birinci fıkrasında yer alan gelir ölçütü ve ağır engellilik şartları,

b) Hizmet alımıyla bakım hizmeti sunulabilmesi için ek 10 uncu maddenin birinci fıkrasında yer alan gelir ölçütü şartı,

bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle aranmaz. Cumhurbaşkanı bu süreyi bir yıla kadar uzatmaya yetkilidir.”

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 6- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesine “başvurular,” ibaresinden sonra gelmek üzere “uygunluk tespitleri hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 6- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 24- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte iş sözleşmesi bulunmakla birlikte 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile 15/3/2020 tarihinden sonra 51 inci madde kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve bu Kanunun diğer hükümlerine göre işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilere, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almamak kaydıyla ve 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak süreyi geçmemek üzere, bu süre içinde ücretsiz izinde buldukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, Fondan günlük 39,24 Türk Lirası nakdi ücret desteği verilir. Yapılan ödemelerden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılamaz.

Birinci fıkrada kapsamında ücretsiz izne ayrılarak nakdi ücret desteğinden yararlanan işçinin fiilen çalıştırıldığının tespiti halinde işverene, bu şekilde çalıştırılan her işçi ve çalıştırıldığı her ay için ayrı ayrı olmak üzere fiilin işlendiği tarihteki 4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinde belirlenen aylık brüt asgari ücret tutarında Sosyal Güvenlik Kurumunca idari para cezası uygulanır ve ödenen nakdi ücret desteği ödeme tarihinden itibaren işleyecek kanuni faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.

Bu madde kapsamında nakdi ücret desteğinden yararlananlardan 5510 sayılı Kanuna göre genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamına girmeyenler, aynı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılırlar ve genel sağlık sigortasına ilişkin primleri Fondan karşılanır.

Bakanlık, nakdi ücret desteğine ilişkin ödeme usul ve esaslarını belirlemeye ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 7- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 24- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte iş sözleşmesi bulunmakla birlikte 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile 15/3/2020 tarihinden sonra 51 inci madde kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve bu Kanunun diğer hükümlerine göre işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilere, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almamak kaydıyla ve 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak süreyi geçmemek üzere, bu süre içinde ücretsiz izinde buldukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, Fondan günlük 39,24 Türk Lirası nakdi ücret desteği verilir. Yapılan ödemelerden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılamaz.

Birinci fıkrada kapsamında ücretsiz izne ayrılarak nakdi ücret desteğinden yararlanan işçinin fiilen çalıştırıldığının tespiti halinde işverene, bu şekilde çalıştırılan her işçi ve çalıştırıldığı her ay için ayrı ayrı olmak üzere fiilin işlendiği tarihteki 4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinde belirlenen aylık brüt asgari ücret tutarında çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerince idari para cezası uygulanır ve ödenen nakdi ücret desteği ödeme tarihinden itibaren işleyecek kanuni faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.

Bu madde kapsamında nakdi ücret desteğinden yararlananlardan 5510 sayılı Kanuna göre genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamına girmeyenler, aynı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılırlar ve genel sağlık sigortasına ilişkin primleri Fondan karşılanır.

Bakanlık, nakdi ücret desteğine ilişkin ödeme usul ve esaslarını belirlemeye ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye yetkilidir.”

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 7- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 25- Yeni koronavirüs (Covid-19) sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvuruları için, uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmeksizin, işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemesi gerçekleştirilir. İşverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ve yersiz ödemeler, yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.”

MADDE 8- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- Bu Kanunun kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın her türlü iş veya hizmet sözleşmesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle 25 inci maddenin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde ve diğer kanunların ilgili hükümlerinde yer alan ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler dışında işveren tarafından feshedilemez.

Birinci fıkrada yer alan üç aylık süre içerisinde işveren işçiyi tamamen veya kısmen ücretsiz izne ayırabilir. Bu madde kapsamında ücretsiz izne ayrılmak, işçiye geçerli sebebe dayanarak sözleşmeyi fesih hakkı vermez.

Bu madde hükümlerine aykırı olarak iş sözleşmesini fesheden işveren veya işveren vekiline, sözleşmesi feshedilen her işçi için fiilin işlendiği tarihteki aylık brüt asgari ücret tutarında idari para cezası verilir.

Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan üç aylık süreyi altı aya kadar uzatmaya yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 8- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 25- Yeni koronavirüs (Covid-19) sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvuruları için, uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmeksizin, işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemesi gerçekleştirilir. İşverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ve yersiz ödemeler, yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.”

MADDE 9- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- Bu Kanunun kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın her türlü iş veya hizmet sözleşmesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle 25 inci maddenin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde ve diğer kanunların ilgili hükümlerinde yer alan ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler dışında işveren tarafından feshedilemez.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç aylık süreyi geçmemek üzere işveren işçiyi tamamen veya kısmen ücretsiz izne ayırabilir. Bu madde kapsamında ücretsiz izne ayrılmak, işçiye haklı nedene dayanarak sözleşmeyi fesih hakkı vermez.

Bu madde hükümlerine aykırı olarak iş sözleşmesini fesheden işveren veya işveren vekiline, sözleşmesi feshedilen her işçi için fiilin işlendiği tarihteki aylık brüt asgari ücret tutarında idari para cezası verilir.

Cumhurbaşkanı birinci ve ikinci fıkrada yer alan üç aylık süreleri altı aya kadar uzatmaya yetkilidir.”

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 9- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Mücbir sebep

EK MADDE 7- Deprem, yangın, sel gibi doğal afetler ile salgın hastalık veya Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemlerinin herhangi bir nedenle çalışmaması gibi mücbir sebep hallerinde; veri, bilgi ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazına ilişkin yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Mücbir sebep hallerinde, Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemleri üzerinden yürütülen işlemlerde yaşanabilecek gecikme nedeniyle ilgililere, gecikme faizi, gecikme zammı ve ceza gibi yaptırımlar uygulanmaz.”

MADDE 10- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- (1) 30/9/2020 tarihine kadar bu Kanun kapsamında el konulan ve bulaşıcı salgın hastalıkla mücadele ile doğrudan ilgili tıbbi cihaz ve malzemeler, test materyali, plazma, etil alkol, izopropil alkol, gliserol, maske, eldiven, tulum, galoş, kolonya, dezenfektan, dezenfeksiyon cihazları, solunum cihazı, yoğun bakım malzemesi, ilaç, aşı, ilk yardım araç-gereçleri ve bunların üretiminde kullanılan cihaz ve malzemeler, delil olarak saklanmasına gerek bulunmaması halinde yeteri kadar numune alındıktan, bunun mümkün olmaması halinde her türlü ayırt edici özelliği tespit edildikten sonra, el koyan idare veya ilgili kamu kurumu tarafından soruşturma evresinde hâkim veya kovuşturma evresinde mahkemeden tahsisi talep edilebilir. Talep üzerine verilen kararlara karşı itiraz edilebilir. Hakim veya mahkemece tahsisi uygun bulunan eşyanın soruşturma veya kovuşturma sonunda iadesine karar verildiği takdirde eşyanın rayiç değerinden varsa gümrük vergileri ve para cezaları ayrıldıktan sonra kalan tutar, tahsis yapılan kurum tarafından eşya sahibine ödenir.

(2) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan süreyi 3 aya kadar uzatmaya yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 10- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Mücbir sebep

EK MADDE 7- Deprem, yangın, sel gibi doğal afetler ile salgın hastalık veya Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemlerinin herhangi bir nedenle çalışmaması gibi mücbir sebep hallerinde; veri, bilgi ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazına ilişkin yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Mücbir sebep hallerinde, Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemleri üzerinden yürütülen işlemlerde yaşanabilecek gecikme nedeniyle ilgililere, gecikme faizi, gecikme zammı ve ceza gibi yaptırımlar uygulanmaz.”

MADDE 11- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- (1) 30/9/2020 tarihine kadar bu Kanun kapsamında el konulan ve bulaşıcı salgın hastalıkla mücadele ile doğrudan ilgili tıbbi cihaz ve malzemeler, test materyali, plazma, etil alkol, izopropil alkol, gliserol, maske, eldiven, tulum, galoş, kolonya, dezenfektan, dezenfeksiyon cihazları, solunum cihazı, yoğun bakım malzemesi, ilaç, aşı, ilk yardım araç-gereçleri ve bunların üretiminde kullanılan cihaz ve malzemeler, delil olarak saklanmasına gerek bulunmaması halinde yeteri kadar numune alındıktan, bunun mümkün olmaması halinde her türlü ayırt edici özelliği tespit edildikten sonra, el koyan idare veya ilgili kamu kurumu tarafından soruşturma evresinde hâkim veya kovuşturma evresinde mahkemeden tahsisi talep edilebilir. Talep üzerine verilen kararlara karşı itiraz edilebilir. Hakim veya mahkemece tahsisi uygun bulunan eşyanın soruşturma veya kovuşturma sonunda iadesine karar verildiği takdirde eşyanın rayiç değerinden varsa gümrük vergileri ve para cezaları ayrıldıktan sonra kalan tutar, tahsis yapılan kurum tarafından eşya sahibine ödenir.

(2) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan süreyi 3 aya kadar uzatmaya yetkilidir.”

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 11- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- (1) Sermaye şirketlerinde, 30/9/2020 tarihine kadar 2019 yılı net dönem kârının yalnızca yüzde yirmibeşinin dağıtımına karar verilebilir, geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçeler dağıtımına konu edilemez, genel kurulca yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilemez. Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait fonların, doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketler hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz. Bu fıkarda belirtilen süreleri üç ay uzatmaya ve kısaltmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

(2) Genel kurulca 2019 yılı hesap dönemine ilişkin kâr payı dağıtım kararı alınmış ancak henüz pay sahiplerine ödeme yapılmamışsa veya kısmi ödeme yapılmışsa, 2019 yılı net dönem kârının yüzde yirmibeşini aşan kısma ilişkin ödemeler birinci fıkarda belirtilen sürenin sonuna kadar ertelenir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 12- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- (1) Sermaye şirketlerinde, 30/9/2020 tarihine kadar 2019 yılı net dönem kârının yalnızca yüzde yirmibeşinin dağıtımına karar verilebilir, geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçeler dağıtımına konu edilemez, genel kurulca yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilemez. Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait fonların, doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketler hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz. Bu fıkarda belirtilen süreyi üç ay uzatmaya ve kısaltmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

(2) Genel kurulca 2019 yılı hesap dönemine ilişkin kâr payı dağıtım kararı alınmış ancak henüz pay sahiplerine ödeme yapılmamışsa veya kısmi ödeme yapılmışsa, 2019 yılı net dönem kârının yüzde yirmibeşini aşan kısma ilişkin ödemeler birinci fıkarda belirtilen sürenin sonuna kadar ertelenir.”

MADDE 13- 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere on bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar; ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere ise elli bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar.”

“(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (1) bendinde öngörülen idari para cezalarını uygulama yetkisi Haksız Fiyat Değerlendirme Kuruluna, bu maddede öngörülen diğer idari para cezalarını uygulama yetkisi ise Bakanlığa aittir. Bakanlığa ait olan idari para cezası uygulama yetkisi taşra birimlerine devredilebilir.”

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 14- 6585 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Fahiş fiyat artışı, stokçuluk ve Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu

EK MADDE 1 – (1) Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından bir mal veya hizmetin satış fiyatında fahiş artış yapılamaz.

(2) Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından piyasada darlık yaratıcı, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozucu faaliyetler ile tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyetlerde bulunulamaz.

(3) Üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarına yönelik düzenlemeler yapmak, gerektiğinde denetim ve incelemelerde bulunarak idari para cezası uygulamak ve her türlü tedbiri almak amacıyla Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Başkanlığı, İç Ticaret Genel Müdürü tarafından yürütülen Kurul;

a) Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürü,

b) Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü,

c) Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından görevlendirilen birer Genel Müdür,

ç) İlgili İç Ticaret Genel Müdür Yardımcısı,

d) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu tarafından görevlendirilen birer üye,

e) Üretici ve tüketici örgütleri ile perakende sektörünü temsilen birer üye,

olmak üzere on üç üyeden oluşur.

(4) Kurul ihtiyaç halinde Başkanın çağrısı üzerine; Başkan dâhil en az yedi üye ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oyların eşit olması halinde Başkanın oy kullandığı tarafın çoğunluğu sağladığı kabul edilir. Kurulun kararları Bakanlıkça uygulanır.

(5) Kurulun sekretarya hizmetleri İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

(6) Kurulun oluşumu, görevleri, çalışma usul ve esasları, sekretarya hizmetleri ve Kurula ilişkin diğer hususlar yönetmelik ile belirlenir.”

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve
115 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 12- 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “haziran” ibaresi “eylül” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 6741 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Türkiye Varlık Fonunun, Şirketin, alt fonların ve Şirketin kurduğu şirketlerin, diğer şirketler üzerinde üçüncü kişilerle birlikte veya tek başlarına kontrolünü sağlayacak işlemlerinde, işlemlerin tarafları, onların doğrudan ve dolaylı ortakları, iştirakleri, bağlı ortaklıkları ile kontrol sağlanan şirketlere de bu işlemlerle sınırlı olmak üzere 6362 sayılı Kanunun 23 ilâ 27 nci maddeleri ile bu Kanun kapsamında yürürlüğe konan ilgili ikincil mevzuat uygulanmaz. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 202 nci maddesi; Türkiye Varlık Fonu, Şirket ile alt fonlar ve Şirketin kurduğu diğer şirketlere, tek başlarına veya üçüncü kişilerle birlikte doğrudan ya da dolaylı olarak bunlar lehine üzerinde hakimiyet tesis edilen şirketlere ve bu hakimiyetin tesisine ilişkin işlemlerle sınırlı olmak üzere bu işlemlerin taraflarına, onların doğrudan ya da dolaylı ortaklarına, iştiraklerine ve bağlı ortaklıklarına uygulanmaz.”

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Kanunun;

a) 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç), (d), (e) ve (ğ) bentleri 10/3/2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 7 nci maddesi 29/2/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 15- 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “haziran” ibaresi “ağustos” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 6741 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Türkiye Varlık Fonunun, Şirketin, alt fonların ve Şirketin kurduğu şirketlerin, diğer şirketler üzerinde üçüncü kişilerle birlikte veya tek başlarına kontrolünü sağlayacak işlemlerinde, işlemlerin tarafları, onların doğrudan ve dolaylı ortakları, iştirakleri, bağlı ortaklıkları ile kontrol sağlanan şirketlere de bu işlemlerle sınırlı olmak üzere 6362 sayılı Kanunun 23 ilâ 27 nci maddeleri ile bu Kanun kapsamında yürürlüğe konan ilgili ikincil mevzuat uygulanmaz. 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 202 nci maddesi; Türkiye Varlık Fonu, Şirket ile alt fonlar ve Şirketin kurduğu diğer şirketlere, tek başlarına veya üçüncü kişilerle birlikte doğrudan ya da dolaylı olarak bunlar lehine üzerinde hakimiyet tesis edilen şirketlere ve bu hakimiyetin tesisine ilişkin işlemlerle sınırlı olmak üzere bu işlemlerin taraflarına, onların doğrudan ya da dolaylı ortaklarına, iştiraklerine ve bağlı ortaklıklarına uygulanmaz.”

Yürürlük

MADDE 17- (1) Bu Kanunun;

a) 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç), (d), (e) ve (ğ) bentleri 10/3/2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 8 inci maddesi 29/2/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TBMM Basımevi - 2020